

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos poltt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, szeptember 22.

Szerbiában győztesen harcolnak csapataink.

Oroszország kudarca a román udvarnál.

A német haderő óriási döntő harca.

Mai számunk főbb közleményei:

Franciaország új fővárosában.

György herceg megsebesült.

Harc nélkül szenvedett vereséget a francia légi flotta.

Aradi tanár és orosz tiszt halálos viadala.

Vitézül harcolnak az aradi huszárok.

A furtangos népfölkelő.

Hadseregünk veszteségei.

Aradi huszártiszt bravurja

Elcsapott metropolita levele.

Aradi iparos nyolc fia fegyverben.

Szerbia nyakán.

Arad, szeptember 21.

Olesó hadi dicsőségekhez akart jutni Szerbia. A múltban volt ebben prakszisa. A törökök ellen fordult balkán szövetség háborújában a bolgárokat küldte a tűzbe, a vérpazarlásba, a veszedelmekbe. A bolgárok vére árán szerzett hódítások javát magának tartotta meg, sőt amikor meggyőződött arról, hogy a bolgárok a közös harcban minden erejüket elpazarolták, teljesen legyengültek, Szerbia a volt szövetséges ellen fordult, hogy annak osztályrészét is magának csiphesse el.

Mikor Szerbia hírét vette, hogy Ausztria-Magyarország fegyveres erejének nagyobb részét Oroszország ellen szegezte, — Stevanovics Sztepa szerb főhadvezér és vajda lelki szeme előtt újra föltámadt a könnyű győzelemszerzés módja. Lehetségesnek látszott előtte, hogy a védtelenül hagyott Száván át betör és a Szerémséget kardcsapás nélkül elfoglalja és lehetségesnek tetszett az, hogy mialatt a monarchia Oroszországgal birkózik meg, Szerbia páholyból nézi a küzdelem végét.

A szerémségi kirándulás csufos, iszonyatos kudarca volt az első kiábrándulás. Nem tudni még biztosan, mi ugratta be a szerbeket a végzetes vállalkozásba, amelynek a Timok-dívizió és több egyéb ezred áldozatul esett; az együgyűség, a mellyel föl tudták tenni rólunk, hogy határainkat kellő védelem nélkül hagyjuk, Oroszország parancsa, amelyet a biztos vereség tudatában is követniük kellett vagy pedig a kiehéztetés veszedelmét érző kétségbeesés. Akármint volt, a szerb betörést gyorsan és alaposan kivertük és ezzel az első kiábrándulásnak igen drága ára lett.

Most a kiábrándulás második fejezete következik. A monarchia, a midőn Oroszországgal szemben kellően fölkészült, nem ejtette el a büntető expedició tervét, a melyre a monarchiát becsülete és presztízse kényszerítette, nem is halasztotta el a háboru legvégére, csak várt, a míg a körülmények a legalkalmasabb pillanatot jelölik ki erre. A pillanat bekövetkezett. A szerb hadseregnek felocsudni sincs módjában a szerémségi kudarcról való visszavonulás után: csapataink két oldalon: a Száván és a Drinán nyomultak be Szerbiába és feltartóztathatlanul üldözik a saját földjén menekülő ellenséget. A maga testének szenvedéseiből érezheti Szerbia, hogy a monarchiának déli harctéren is maradt legendó katonája; olyan katonája, a kinek elszántsága, fáradtságoktól nem gyengülő, veszedelmektől nem riadó harcokésztsége megkettőzötteti a számbeli erőt. Szerbiának nem lesz módja, hogy a távolba merengő pillantásokkal lesse az Atyuská szabadító csapatainak érkezését. A monarchia az előnyomulásnak kellően megépített és biztosított utját folytatja Szerbiában és nem szenved kétséget, hogy az ellentállást, akárhol találja, le fogja törni és a leszámolást Szerbiával befejezetté fogja tenni.

A feladatnak, a mely a monarchia haderejére hárult, ez a kisebbik része. De ezt is el kell végezni. Nem annyira azért, mert az ellenünk gyűlölködők tudatlan része abból, hogy egy időre levegőt adtunk Szerbiának, a mi gyengeségünket olvasta ki, hanem azért, mert könnyebben tudunk mi a két kezünkkel az orosz ellen dolgozni, ha egyszer Szerbiának kellő erővel és alaposan a nyakára léptünk.

Hadseregünk veszteségei.

13. veszteség lajstrom.

(Megjelent szeptember 16-án.)

(Rövidítések magyarázata: gy. e. = gyalogezred, sz. = század, h. = honvéd, husz. = huszár, tűz. = tüzér, drag. = dragonyos, ul. = ulánus, táb. = tábori, neh. = nehéz, á. = ágyus, lov. ü. = lovas ütveg, oszt. = osztály, üt. = ütveg, hat. = határ, vad. = vadász, zla. = zászlóalj, l. = Landver, s. = sebesült, el. = elesett, fog. = hadi fogságba került, tart. = tartalékos, pót. = póttartalékos, gyal. = gyalogos, őrv. = őrzetető, szakaszv. = szakaszvezető.)

Tisztek:

Ahne Hugó zászlós 92. gy. e. sb. Appelt József főhadnagy 92. gy. e. mh. Aushmann Ferenc tartalékos hadnagy 92. gy. e. mh.

Békassy Ernő százados 14. huszárezred 4. száz. mh. Biela Ottó hadnagy 102. gy. e. 12. száz. (Pilen 1893.) sb. Bock Béla hadnagy 38. gy. e. sb. Braun Adolf tartalékos hadnagy 92. gy. e. sb. Bruckner Rezső kadét 92. gy. e. sb. Cioll Emil hadnagy 70. gy. e. 14. száz. (Djakovo) sb.

Dermann Viktor főhadnagy 14. huszárezred 6. száz. sb. Dörner Alajos főhadnagy 25. gy. e. 15. száz. (Pettau 1888.) sb. Dungserszky Iván főhadnagy 14. huszárezred 4. száz. rsh.

Elicsak Gyula tartalékos kadét 102. gy. e. 9. száz. (Felső-Chlumetz 1888.) sb. Ellender Gottlieb tartalékos zászlós 102. gy. e. 9. száz. (Littau 1885.) mh.

Faltyn Jaroslav tartalékos kadét 92. gy. e. sb. Fischer Emil tartalékos zászlós 74. gy. e. 5. száz. sb.

Gajdos József százados 92. gy. e. (Terézváros 1870.) meghalt. Gerstenkorn Ottó százados 92. gy. e. sb. Guckler Frigyes százados 102. gy. e. 12. száz. sb.

Haller Pál gróf főhadnagy 14. huszárezred 5. száz. meghalt. Heinemann Ernő hadnagy 92. gy. e. sb. Herrnhart Hermann Ottokár százados 92. gy. e. sb. Herzfeld Ernő zászlós 4. huszárezred 5. száz. sb. Hiekel Rezső tartalékos hadn. 92. gy. e. sb. Hyna Lipót főhadnagy 6. gy. e. 5. száz. (Beszterce) sb.

John Frigyes százados 92. gy. e. sb. Katona Miksa százados 38. gy. e. sb. Kerl Hugó főhadnagy 92. gy. e. sb. Kittel kadét 42. gy. e. 12. száz. sb. Kljajic Vladimir hadnagy 70. gy. e. 16. száz. (Virginmost 1893. sb.) Knapp Alfréd százados 4. huszárezred 5. száz. sb. Königsmark Vencel tartalékos hadnagy 22. gy. e. 6. száz. (Pilsen 1891.) sb. Kohn János tartalékos kadét 92. gy. e. sb. Krelisz Engelbert kadét 92. gy. e. (Kristóffhammer 1891.) sb. Krejci József hadnagy 74. gy. e. 18. száz. sb. Kröhn János hadnagy 28. gy. e. 7. száz. sb. Thuan Kurz Károly főhadnagy 42. gy. e. sb.

Lampel János főhadn. 6. hat. vadász meghalt. Lang Leó tart. kad. 25. gy. e. 13. sz. sb. Lavinja Bozsidar százados 70. gy. e. 14. sz. sb. Lusztig Gyula alezredes 8. gy. e. sb.

Majthényi Gyula főhadn. 30. honv. gy. e. 1. sz. sb. Marinkovich Dusan zászl. 22. gy. e. 13. sz. (1895) sb. Melkus Félix százados 74. gy. e. 16. sz. sb. Mesterovic Boskó tart. kad. 70. gy. e. 13. sz. (Gazinoi) sb.

Nagy Imre Zsigmond tart. hadn. 25. gy. e. 14. sz. (Martonfalva 1882) meghalt. Németh Lene hadn. 69. gy. e. 10. sz. sb.

Ópitz János százados 92. gy. e. sb. Orłowski László zászlós 92. gy. e. sb.

Péier Oszkár tart. kad. 74. gy. e. 2. sz. sb. Peltner János százados 92. gy. e. sb. Petzelt Emil tart. hadn. 92. gy. e. sb. Philipp Jaroslav hadn. 102. gy. e. sb. Picko Emil hadn. 92. gy. e. sb. Pieschel János tart. kad. 74. gy. e. 4. sz. sb. Planek Konrad százados 11. tűz. sb. Plefka Károly százados 74. gy. e. sb. Polak Viktor tart. hadn. 102. gy. e. 5. sz. (Przibram, 1884) sb. Posta Sándor dr. tart. sor- orvos 86. gy. e. (Baja) sb.

Rakovszky Kálmán tart. hadn. 25. gy. e. 13. sz. (Aranyosmaróth, 1881) meghalt. Richter Ede hadn. 74. gy. e. 1. sz. sb. Rogac János százados 70. gy. e. 16. sz. (1873) sb. Rustler Mihály ezredes 42. gy. e. sb.

Sachers József tart. hadn. 74. gy. e. 4. sz. sb. Scheimpflug Antal tart. hadn. 92. gy. e. sb. Schneider József tart. kad. 6. gy. e. 5. sz. (Ujpest) sb. Schmedl Ernő hadn. 92. gy. e.

sb. Schneider Jenő tart. zászl. 102. gy. e. 10. sz. (Saaz 1887.) sb. Seidel József százados 92. gy. e. sb. Seidel Vilmos zászl. 4. gyal. 7. sz. sb. Simunek József tart. kad. 102. gy. e. (Prága 1890) sb. Spirik Ferdinánd tart. had. 6. gy. e. 5. sz. (Budapest) sb. Spirka József tart. kad. 6. gy. e. 5. sz. (Budapest) sb. Sprysl Károly tart. zászlós 102. gy. e. 12. sz. (Dobrio 1883) sb. Stankovics Tódor főhadn. 6. gy. e. 5. sz. (Golubince) sb. Stelzig Frigyes zászl. 94. gy. e. 12. sz. sb. Strache Rezső tart. hadn. 92. gy. e. sb. Strohnor Lajos hadn. 92. gy. e. sb.

Tower János főhadn. 30. honv. népf. sb. Tuma Ferdinánd tart. kad. 102. gy. e. 11. sz. (Dubenic 1883.) sb. Tunkl Henrik százados 42. gy. e. 8. sz. sb.

Uhl Lőrinc százados 92. gy. e. megh. Vlasek Jaroslav hadn. 92. gy. e. sb. Vogeler Otto százados 74. gy. e. 13. sz. sb. Voit Ottó tart. zászl. 92. gy. e. sb.

Wagner Rikárd tart. hadn. 70. gy. e. 15. sz. sb. Wallner Lajos zászl. 42. gy. e. 8. sz. megh. Wehle Ágost százados 14. husz. 6. esk. sb. Weisz Ödön tart. had. 30. honv. népf. 1. sz. sb. Winter Sándor főhadn. 74. gy. e. 16. sz. sb. sebesült.

Zenker Albert tart. hadn. 102. gy. e. 11. sz. (Johanisthal 1884) sb.

14. számú veszteséglajstrom.

(Kiadatott szeptember 19-én.)

Tisztek:

Abodic Miklós t. zászlós 16. gy. e. s., Adamkovics Nándor dr. t. zászlós 16. gy. e. s., Alemann László lovag százados 16. gy. e. s., Angelo Antal hadnagy 11. gy. e. 2. sz. s., Armbruster József t. hadnagy 1. b. h. gy. e. sebesült.

Babic Otmar hadnagy 16. gy. e. s., Bartholy Albert százados 24. vad. e. s., Barwif Ernő hadnagy 16. gy. e. s., Berger Mórincz lovag százados 16. gy. e. s., Bernaok Károly főhadnagy 91. gy. e. 2. sz. (Peterswald) el., Berthold Farkas hadnagy 16. gy. e. s., Biber Ferdinánd kadét 10. lov. tűz. oszt. 2. üt. s., Bierer Pál kadét 24. L. e. 3. sz. el., baczkói Blaskovics János százados 16. gy. e. s., Bo-

bianowski Mihály főhadnagy 15. gy. e. 5. sz. el., Bohinsky József tart. kadét 5. vad. e. 1. sz. s., Bönisch Roderich tart. hadnagy 15. gy. e. s., Borsatti Rudolf főhadnagy 16. gy. e. s., Brandolani Alajos hadnagy 24. L. gy. e. 5. sz. el., Bubanik József hadnagy 15. gy. e. el., Büchner Manó főhadnagy 7. lov. tűz. oszt. 1. ütveg (Leitmeritz 1881) sulyosan sebesült, Budiner Raimund ezredes ezredparancsnok 16. gy. e. s., aggteleki Bujanovics Lajos százados 25. honv. e. s.

Caravona Viktor főhadnagy 5. vad. e. s., Cernea Virgil főhadnagy 37. gy. e. s.

Diller Rudolf százados 37. gy. e. (Wela) el., Dinter Emil hadnagy 26. honv. e. s., Döbl Gyula hadnagy 11. gy. e. 11. sz. s., Dobnalek János tart. hadn. 91. gy. e. 2. sz. s., Donda Ferenc hadnagy 2. dr. o. s., Drodny Wladimir tartalékos hadn. 99. gy. e. 12. sz. s., Drovota László t. hadn. 11. gy. e. 10. sz. s., Durallia Labor hadn. 8. dr. o. s.

Egersdorfer Hugó hadnagy 16. gy. e. s. Eifinger Ottó tart. kadét 99. gy. e. 10. sz. s. Eddős Gábor hadn. 28. honv. gy. e. el. Essen Ede százados 37. gy. e. (Bács) el.

Fahndrich Károly főhadn. 5. vad. e. 4. sz. el. Falk Vilmos tart. kadét 1. b. h. gy. e. s. Farnasy Antal tart. zászlós 37. gy. e. s. Fitch Emil tart. kadét 5. vad. e. 1. sz. s. vicomte de Forostier Félix kapitány 8. dr. e. s.

Gall Péter százados 16. gy. e. s. Gluck Hermann tart. zászl. 16. gy. e. s. Glowacki Jenő főhadn. 16. gy. e. s. Gobanz Ottó főhadn. 5. vad. e. 2. sz. s. Görner Károly hadn. 11. gy. e. 15. s. Gospic János hadn. 27. honv. o. s.

Hacek Ferenc zászlós 84. gy. e. s. Hacek Ferenc tart. kadét 99. gy. e. 14. sz. s. Hanák Emanuel 99. gy. e. 10. sz. s. Hanl Károly had. 91. gy. e. 3. sz. (Saidschitz) el. Hanauska Ferenc tart. hadn. 5. vad. e. sz. s. Hannak Róbert száz. 5. vad. e. 3. sz. el. Hauptfeld-Garba Wladimir hadn. 1. b. h. gy. e. s. Haynisch Róbert 15. gy. e. 8. sz. el. Henrich Gusztáv főhadn. 62. gy. e. 1. sz. s. Herfurth Henrik száz. 15. gy. e. 7. sz. beteg, Hermann Wladimir tart. zászlós 26. honv. gy. e. s. Herout Antal főhadn. 7. lovastüzérezstály 1. ütveg sulyosan sebe-

sült és hadifogságba esett. Herrak Kamilló főhadnagy 16. gy. e. s. Hoffmann Kurt tart. kadét 2. b. h. gy. e. el. Holocek János tart. zászl. 91. gy. e. 2. sz. s. Horváth Sándor tart. zászlós 68. gy. e. 13. sz. (Mezőtur) el. Huber József tart. kadét 5. vad. e. 3. sz. s.

Kaltfen Alfréd főhadn. 52. gy. e. el. Kappler Adolf őrnagy 54. gy. e. el. Kaspar Miksa főhadn. 3. L. u. o. 5. esk. el. Kirsch Miksa főhadn. 5. vad. e. 2. sz. s. Kiss Kálmán száz. 37. gy. e. s., Klais László tart. hadn. 25. honv. e. el., Klein Adalbert tart. t. zászl. 16. gy. e. s., Klimes Tivadar zászl. 11. gy. e. 16. sz. s., Koretz Ernő tart. kadét 11. gy. e. 2. sz. s., Koschut Samu tart. zászl. 25. honv. e. el., Köszl Gusztáv tart. kadét 11. gy. e. 3. sz. s., dr. Kovács Ferenc tart. hadn. 25. gy. e. el., Kratochwill József tart. kad. 11. gy. e. 3. sz. s., Kretschmer Gusztáv főhadn. 99. gy. e. 8. sz. s., dr. Krause Jenő száz. 52. gy. e. s., Krou Rudolf száz. 91. gy. e. 2. sz. s., Krymlak Rudolf tart. zászl. 11. gy. e. 14. sz. s., Kunstalter Ferenc tart. hadn. 48. gy. e. 4. sz. s., Kuray Ferenc tart. zászl. 99. gy. e. 12. sz. s., Kürner Károly száz. 62. gy. e. s.

Latos Simon főhadn. 62. gy. e. 4. sz. s., farozadi Lázár Lajos főhadn. 28. honv. e. suly. s., Lechner Gedeon tartalékos hadnagy 7. sz. lovastüzérezstály 1. ütveg (Kolozsvár) sb., Lindner Károly tart. hadn. 62. gy. e. 4. sz. s., Lipocskák Péter alezredes 28. honv. e. s., Loky Géza alezredes 28. honv. e. s., Loosz Károly tart. hadn. 52. gy. e. s., Lovas István hadn. 28. hon. e. s., Löw Richard tart. hadn. 99. gy. e. 5. sz. s., Löwy Pál tart. kadét 11. gy. e. 9. sz. s., Löwy Rudolf tart. kadét 99. gy. e. 9. sz. s.

Madle Marcell hadn. 5. vad. e. 4. sz. s., Majneri Károly báró 13. L. t. tűz. o. s., Manouschek Oswald száz. 16. gy. e. s., Maros Rudolf főhadn. 5. vad. e. 1. sz. s., Markulj János hadn. 1. b. h. gy. e. s. Meistrik Károly tart. hadn. 11. gy. e. 3. sz. s., Mesic Iván főhadn. 28. L. gy. e. el., Mestrovics Ottó hadn. 25. L. gy. e. el., Milatic Tivadar tart. zászlós 26. L. gy. e. el., Milkovic Slavko tart. zászl. 16. gy. e. s., Micoch Ferenc hadn. 5. vad. e. 1. sz. s., Morawak Gyula főhadn. 24. vad. e. s., Mrzavac Tamás tart. hadn. 25. L. gy. e. s.,

Navratil Frigyes hadn. 1. b. h. gy. e. s., Nedelykovics Ljubomir tart. zászl. 16. gy. e. s., Negroni d'Ello Róbert száz. 16. gy. e. s., Nikolie Vazul hadnagy 4. vas. e. s., Novacek Ottó kár száz. 15. gy. e. 6. sz. el. Nuszbaumer Ferenc száz., 37. L. gy. e. 9. sz. sb., tovább szolgál.

Perovic Henrik főhadn. 53. gy. e. 16. sz. s., Peri Arthur főhadn. 16. gy. e. s., Perne Adám száz. 16. gy. e. el., Pest Ferenc hadn. 37. gy. e. s., Péter Ferenc tart. zászl., 11. gy. e. 2. sz. s., Pillat Rudolf tart. kadét 11. gy. e. 14. sz. s., treudienstí nemes Prausa Ignac száz. 11. gy. e. 10. sz. s., Prucha Ede tart. hadn. 26. táb. tüz. e. könnyen s., Putz Károly hadn. 1. b. h. gy. e. el.

Redossich János hadn. 16. gy. e. s., Rajkovic hadn. 26. L. gy. e. s., Reiffer Ferenc tart. hadn. 99. gy. e. 9. sz. s., Rezac Ferenc hadn. 11. gy. e. 15. sz. s., Rohacek Ottokár főhadnagy 37. L. gy. e. s. tovább szolgál, Romanisyn Bazil tart. hadn. 85. gy. e. s. Ruzicka Károly száz. 11. gy. e. 4. sz. s. Roszincz Béla főhadn. 28. honv. e. sulyosan s.

Sadek József főhadn. 16. gy. e. s. Szdecz Emil tart. zászl. 26. honv. e. s., eisbergi Sagner Rudolf százados 11. gy. e. 9. sz. s., Sajaer Rudolf tart. zászl. 1. b. h. gy. e. s., Saraitz Ferenc százados 16. gy. e. s. Schenre Erieh hadn. 16. gy. e. s., Schik Pál tart. hadn. 5. vade. 2. sz. s. Schüller József tart. hadn. 1. b. h. gy. e. s., Schimann Rudolf száz. 16. gy. e. s. Schimon Hugó főhadn. 11. gy. e. s., degenwarti Schleif József százados 13. L. táb. tűz. e. 1. üt. könnyen s., Schlefinger Ede zászlós 24. L. gy. e. 1. sz. s., Schwanda Viktor tart. hadn. 1. b. h. gy. e. s., Seefelder Károly hadn. 11. gy. e. 1-ső sz. s., Senn Rudolf főhadn. 37. gy. e. s., Szevit Miroslav tart. zászl. 1. b. h. gy. e. s., Sladek János tart. kadét 1. b. h. gy. e. s., Smreina Ferenc tart. hadn. 16. gy. e. s., Smercek Imre hadn. 16. gy. e. s., Sorger József kap. 99. gy. e. 9. sz. el., Sremovic Cadomil száz., 28. honv. gy. e. s., Steinbrecher Ferenc tart. zászlós 8. dr. e. s., Stephanides Károly tart. zászlós 85. gy. e. el., Stern Alfréd kadét 24. L. gy. e. 1. sz. s., Stipetic Mátyás hadn. 27. honv. gy. e. s.,

Stöhr Lajos száz. 37. gye. s., Sturm Albert százados 7. lovastüzérsztály 1. üteg súlyosan megsebesült s hadifogságba esett, Stutzmann Ferenc főhadn. 3. határ. e. s., Szabó Rudolf tart. hadn. 48. gye. 3. sz. el., Szakraida István hadn. 37. gye. el., Szendrey László tart. zászl. 37. gye. s., Szeniczés Rudolf tart. zászl. 16. gye. s.

Terzic Novicia tart. kadett 1. b.-h. gy. e. s., Tintic Károly tart. zászl. 16. gy. e. s., Tomasevics Miklós zászlós 27. honv. gy. e. s., Tomic Mladen tart. kadett 16. gy. e. s. Tomicio György hadnagy 28. honv. gy. e. s., Tuma Henrik tart. zászlós 1. b.-h. gyalogezred s.

Ullmansbergi Ullmann Antal kadett 24. honv. gy. e. 4. sz. el.

Vázsony József tart. kadett 62. gy. e. 4. sz. el., Vén Ferenc segédorvos 7. lovastüzérsztalg 1. üteg (Szeged, 1885.) súlyosan

sebesült, hadifogságba jutott. Vermes Béla 28 ik honv. gy. e. s., Vistarini Guido főhadn. 48. gy. e. sz. el., Vlasak Blahomrav főhadn. 11. gy. e. 4. sz. seb., Vogl Walter kapitány 5. vad. e. 1. sz. seb., Vuchetich Lukács ezredes, ezredparancsnok 52. gy. e. s., Wedam Ferenc főhadn. 15. gy. e. beteg, Wohle Károly százados 13. L. táb. tüz. o. 2. őt. könnyen seb., Welfer Antal tart. hadnagy 15. gy. e. beteg, Weisz Frigyes tart. hadnagy 99. gy. e. 6. sz. el., Wieninger János tart. zászlós 8. dr. e. el., Wolf Ottó főhadn. 24. L. gy. e. 3. sz. el., Wozelka Károly főhadn. 99. gy. e. 9. sz. s.

Zednik György tart. hadn. 99. gy. e. 10. sz. seb., Zoltner János hadn. 28. honv. gy. e. s., Zsebő Gusztáv százados 62. gy. e. 4. sz. el., Zwieback Károly dr. tart. hadnagy 28. honv. gy. e. s.

ből. A király nem ismer trófát olyan kérdésekben, amelyeknek irányítását magának tartotta fenn és azt jól tudja mindenki Romániában. A király a hármasszövetség mellett áll és ezért Románia is a hármasszövetség politikáját támogatja magatartásával.

Csönd van az északi harctéren.

(Lassan mozdul előbbre az orosz sereg. — Norvégia és Svédország lépése.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, szeptember 21.

A grodeki és rawaruskai csata óta szüntelen izgatottsággal figyeltük annak a batortalanul papírra vetett feltevésnek a sorsát, hogy most már hosszabb szünet következik, mert az ellenség nincs olyan ápotban, hogy a grodeki győzelmünkkel egyébként is ellensúlyozott efer-mer-rawaruskai sikert kiaknázhassa. Az események ezt igazolták. Tizenötödikén felsőbb parancsra utra kelt a monarchia hadisajttószállása anélkül, hogy bizonyosat tudott volna. Már harmadnap utolért azonban a híradás, hogy az abmars megtörtént. Ma, négy nappal azután, hogy a nagy drámai színjáték második felvonása mögött is legördült a függöny, hadseregünk új állásban új csatára készen áll már.

Minden tudósításnál, minden hivatalos jelentésnél világosabban beszél ez a tény. Hadseregünk most egy új vonalon helyezkedett el. A csata, amely ott talán már legközelebb megkezdődik, az orosz kemény próbára teszi. Amíg ez a csata kezdődik: csönd van. Természetesen csak látszólagos ez a csönd: nagy, döntőbb események nincsenek, de a fegyver szünet nélkül dörög, a srappellek puszttitanak és a vér patakzik.

Egy hete készülnek a támadásra.

Bécs, szeptember 21. A Morgen haditudósítója jelenti, hogy a hadműveletekben még tart az a szünet, amely a Lemberg-nél vívott csatáknak szeptember 11-ikén este történt megszakításával beállott. Több mint egy hét telt el azóta, de még semmit sem lehet hallani az oroszoknak nagyarányú és döntésre kényszerítő támadásáról. Az oroszok csak nagyon lassan és rendkívül óvatosan tolják előbbre csapataikat. Az időjárás a mi számunkra kedvező. A legutóbbi napok záporai megdagasztották Kelet-Galicia valamennyi folyóját, melyeken az átkelés sok időbe és fáradságba kerül. (Bud. Tud.)

Elhódított orosz zászló.

Krakó, szeptember 21. Tegnap itt átvonult egy sereg orosz fogoly, akiket Magyarországra visznek. Nagy részük a moszkvai 5-ik gyalogezredhez tartozott. A foglyok elmondták, hogy Kraszniknál kerültek csapataink kezébe, ahol Iwanow tábornok vezette az orosz hadsereget. Az 5-ik ezred zászlóját is elhódították az osztrák-magyar csapatok. Az orosz zászló most Krakóban van.

Lehangoltság Oroszországban.

Bécs, szeptember 21. A kelet-európai sulyos vereségek leverő hatással voltak Oroszországban. Orosz részről hivatalosan is beismerik, hogy két hadtestük megsemmisült. Az orosz sajtó igyekszik megnyugtani és azt írja, hogy ennek a vereségnek nem szabad az orosz hadsereg hangulatát elrontani.

A hangulatot azonban rontja az is, hogy a lelkesedés, amely közvetlenül a háború kitörése után Anglia iránt Pétervárott megnyilvánult, nagyon lehült. Azt vetik szemére Angliá-

Oroszország kudarca a román udvarnál.

(Fölbérelt hangulatossinálók. — Az elosapott metropolita nyílt levele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, szeptember 21.

Statáriumot hirdetnek Romániában. A guruló rubel és az enyves frank feldulják Románia belső lékékjét. Az ország királya és tanácsosai a szombat este tartott koronatanácson megismételték a már előbb hozott határozatot és kijelentették, hogy Románia szigorúan semleges lesz a világháború folyamán. Ez nem totszik a hármasszövetségnek és mozgósítja a csöcseléket. Orosz és francia pénzzel kitarított sajtó tüzei a mobot, amely napidijért tüntetéseket rendez a városokban és épen úgy rabol emellett, mint ahogy a kitarítója, a muszka meg a francia. A helyzet oly veszedelmessé vált, hogy statáriummal kell fékentartani a csöcseléket, amelyet a pénzen kívül még politikai maszlaggal is bolonddá tesz a román sajtó.

Kezeink közé kerültek Bukarestben szombaton megjelent román nyelvű lapok. Arról nem is akarunk beszélni, hogy csak olyan háborús híreket közölnek, amelyeket Szentpétervárott és Párisban írnak és tele vannak francia, orosz győzelmekkel. Ehhez már hozzá szoktunk és úgy vesszük, hogy a balkáni erkölcsök nem javulhatnak meg a háború alatt. A hadvezetőségünk rá sem hederít már és csak akkor cáfolja, ha a hazugságok a mi belső békénknek megbontására irányul.

Az olyan maszlagok sem érdemesek már a szóra, hogy az orosz cár a románoknak ígérte oda Bukovinát arra az esetre, ha segítségére lesznek.

Azonban azt már igenis érdekes megírni, hogy az entent még attól sem riad vissza, hogy visszaélésekért, nyilvánosan elítélt és az állásából Európára szóló botrányok között elmozdított főpapot, Romániának volt primását assa ki egy kolostor magányából és egy 78 esztendőse, agyalágyult beteggel írat nyílt levelet Károly román királyhoz és felszólíttatja, hogy vonuljon be Erdélybe.

Egyik elterjedt bukaresti lap szombaton megjelent száma, óriási plakát betűkkel, az első oldalon nyomtatja le Ghenadie volt havasalföldi metropolitának, Románia primásának levelét, amely tele van történelmi hazugságokkal és abban csattanik el, hogy a királynak Nagy Károly nevet ígérte arra az esetre, ha megtámadja Ausztria-Magyarországot.

Egy előkelő aradi román politikus, aki éppen nem csinál titkot abból, hogy a román tuzók politikai csoportjához tartozik, így nyilatkozott az Aradi Közlöny munkatársa előtt, az inkább komikus, mint politikai jelentőségű esetről:

— Nem csodálom, ha statáriumot hirdetnek Romániában. Ahol akad „tekintélyesnek”

ismert lap, amely nem rósteli, hogy minden gyerek rámutathasson arra a gyanus szenyforrásra, mely őt táplálja, ott csak statáriummal lehet kijózanítani az embereket. Az az ujság, amely leadta Ghenadie nyílt levelét, nyílt levelet állított ki arról is, hogy őt oroszok pénzelik. Ghenadie mindig orosz-barát politikát üzött orosz módra, korrupcióval és panamáival. Tizenhete esztendeje, hogy egyházi itélettel meg kellett őt fosztani az állásától és elmozdították a primási székből. Európára szóló botrányok sülték ki a vén gonosztövörre, aki a visszaéléseknek minden fajtaját elkövette. Ma politikai és erkölcsi nulla, aki azonkívül beszámíthatatlan is. Ezt minden gyerek tudja Romániában és azt is tudja, hogy csak pénzért volt beugratható a nyílt levél megírására és az illető lap is csak pénzért közölte le. Ghenadie szavának nincs sulya, mögötte senki sem áll és az egész nem való másra, minthogy a tömeget a vallási tekintély előtt vakon lobogó mobot bolondítsák és a lelkét felzaklássák. Orosz mintára, vallási kérdést akarnak csinálni a háborúból, szent háborút szeretnének a pánszláv eszme céljaira hirdetni, amelyben mézszárszékra vinnék a népet. Meggyőződés, hogy Románia egyetlen számottevő embere el sem olvasta a Ghenadie levelét, noha az az ujság ugyancsak kiadta, mindenféle fő- és alcímekkel, sőt még a vén bűnös arcképét is hozza. Az igaz, hogy azelőtt 30 évvel készült arcképét, az a mostani legteljebb az elmeorvosok találnák érdekesnek. Romániában az orosz ügynökökön kívül nincs barátja Oroszországnak. Még azok a lapok is, amelyek a muszka cár pénzén mérgezik a nép lelkét, azok is gyűlölik az orosz szívének mélyén és azt hiszem, hogy a statárium, amely az egész román nép helyeslésével találkozott, majd igaz érzelmeik megnyilatkozására és jobbik eszük felfedezésére fogja őket kényszeríteni.

— Románia külpolitikáját — folytatta nyilatkozatát a politikus — a román király irányítja, akit még a politikai pártok sem befolyásolhatnak, mert Romániában a kormányt nem a pártok többsége, hanem a király akarata teremti. A király feltétlenül hiva a hármasszövetségnek és nem tűri, hogy eme politikai gondolata ellen bárki is vétene. Tudom, hogy csak a legutóbbi napokban is igen szigorú hangozintelt le egy angol diplomatát, aki megpróbálkozott előtte azzal, hogy a trónörökösnek angol származására célozgatva, szimpátiát kérjen az entente részére. Az illető diplomata tapintatlan merészségéért azzal fizetett, hogy két nap alatt távoznia kellett Bukarest-

nak, hogy tengeri haderejét nagyon kiméli, nincsenek megelégedve az angol tudósításokkal sem, a melyek Oroszországot némi lenézéssel kezelik és a világháboruban Angliának követelik a vezető szerepet.

Kopenhágán keresztül jelentik, hogy a lebergi súlyos harcok nagy depressziót idéztek elő, mivel az orosz hadműveletek nem érték el a hozzájuk fűzött várakozásokat, sőt teljesen meggyúsultak az osztrák-magyar hadsereg kemény és szívós ellentállásán. Az orosz vezérkar megkísérelte, hogy a csapatok súlyos veszteségeiről és a sokszor tízezer katona elfogatásáról szóló híreket eltitkolja, de nem sikerült és Pétervárott csakhamar mindent megtudtak. Az orosz sebesültek száma rendkívül nagy, úgy, hogy például Moszkvában alig van hely már a sebesültek elhelyezésére.

Svédország és Norvégia Oroszország ellen.

Kopenhága. A pétervári Rjees jelentése szerint a svéd és norvég követek Sassonov külügyminiszternek kijelentették, hogy Svédország és Norvégia szükség esetén közösen és fegyveres hatalommal megvédelmezik semlegességüket.

Kopenhága, szeptember 21. Pétervári jelentés szerint az orosz kormány hivatalosan tudatta a svéd és a norvég kormánnyal, hogy Oroszország ennek a két államnak semlegességét tisztelni fogja és egyáltalában nem gondol semlegességük megsértésére.

Franciaország

új fővárosában.

(Párisi élet Bordeauxban. — A vidám franciák.)

Távirati tudósítás.

Róma, szeptember 21.

Az olasz lapok érdekes cikkeket közölnek arról az életről, amely Franciaország új fővárosában, Bordeauxban folyik. Egyértelműleg megállapítják, hogy Bordeaux egészen megváltozott. Lázás élet lüktet a városban, a forgalom olyan nagy, hogy az éjszakát nem lehet a nappaltól megkülönböztetni. Az árucikkek utáni kereslet olyan nagy, hogy a meglévő készletek kétszeresére volna szükség. A szállodák annyira tulszűltak, hogy ma már sehol sem lehet szobát kapni. Még a szolgazomolyzat részére szánt kis kamrácskák is el vannak foglalva. A kormány tagjainak is alapos fáradságukba került, míg valamennyire megfelelő lakást tudtak találni. A város prefektusa saját lakását volt kénytelen átengedni, hogy Poincaré elnököt és kíséretét elszállásolhassa. A miniszterek legtöbbje is csak középületekben tudott lakást találni. Azok a nagykövek, akik szintén elhagyták Páris, még el tudtak helyezkedni Bordeauxban, de a kisebb államok követői már csak a városon kívül, Arcachon nevű helyiségben tudtak helyet találni.

A kormánnyal együtt egész sereg francia újságíró özönlötte el Bordeauxt. Széltében-hosszában beszélnek erről a „kaosainvázioról”, (immigration de canards.) Különben is csak politikáról folyik a szó. Az azelőtt oly nyugodt város nagy politikai centrummá lett, ahol nemcsak a háborúról beszélnek, nemcsak egy új európai térkép körvonalait festgetik, hanem szidják a tegnapi és tegnapelőtti minisztereket, akik állítólag ép oly kevéssé gondoltak a nemzeti védelemről, mint „első gyermekingocskájukra.” Csak a börtér, vagy egy kávéházba kell menni s az ember észreveszi a város óriási

változását. Ha az ember elmegy a hadügyminiszteriumhoz és új hírek iránt érdeklődik, mindig ugyanazt a választ kapja: Ça va bien.

És különböző történeteket mesélnek arról, hogy a németek aggódnak Páris ellen nyomulni. Az újságok azt írják, hogy a Páris előtti harc második fázisába lépett. A németek ugyan meg tudták közelíteni Páris, ott azonban már nehézségekkel találkoztak. A szövetségesek, Párisra támaszkodva, most majd jóval hathatósabb ellentállást tudnak kifejteni. A szövetségeseknek nagy érdekük, hogy a háborút minél hosszabb ideig elhúzzák, hogy így az oroszok Berlint fenyegethessék (!) és éhínségnek tegyik ki a németeket.

Folytonosan kommentálják a szövetségeseknek az együttes békekötésre vonatkozó megállapodását és az a vélemény, hogy ez a megállapodás feloldhatatlan blokkot, a nagy európai koalíció centrumát alkotja. Attól félték, hogy egyes politikusok, Caillaux és Destournelles vezetése alatt a külön békekötés eszméjével egyenletlenséget szíthattak. Hisz tudnak olyan intervencióról, amelyet állítólag az Egyesült Államok tettek Németországnál s amely intervenció különös előnyöket biztosít Franciaországnak. De ez most lehetetlen. A három nagy szövetséges most abszolút szolidáris és egyik sem fog külön béketárgyalásokba bocsátkozni, hanem közösen végigküzdi a harcot. Amíg Delcassénél van az uralom, minden más politika elképzelhetetlen.

A „Gauffer Zeitung” ezt a színes képet rajzolja Bordeauxról:

— Franciaország délnyugati részének fővárosára ünnepnapok virádtak. A szép des Quinconces promenádon a bordeauxiak ünneplő ruhákban sétálnak, a hölgyek világos nyári toilettekben, az urak strand öltönyökben és vidám gyermekcsereg játszadozik a tereken. A hosszú sétánynak csak egy részét foglalják el a katonai autók és katonák táboroznak ott. Még az ő jókedvük se csökkent. Az utcákon molón kapkodják az emberek az újságokat, amelyeket férfi és nő rikkancsok harsány hangon kínálnak. A hivatalos, a politikai, az irodalmi Páris Bordeaux utcáin és éttermői asztalánál üdvözlő egymást. Ismert színészek, híres művészek vegyülnek a tömegbe. Briand Aristidét és Guasdo Julost, az új minisztert is köztük látni. A városháza előtt, ahol a köztársaság elnöke lakik, állandóan nagy sokaság verődik össze, amely Poincarét szeretni látni. Hasonlóképpen minden szállodának, amelyben miniszterek, nagykövek, vagy ismert nevű politikusok laknak, megvan a maga nézőközönsége. Autók hosszú sora robog végig a városban. Tiszteket látni uniformisban s mindenekelőtt őket, valamint a bensülött afrikai katonák keltik fel a sétálók kíváncsiságát és érdeklődését. Vasárnapként az egész elegáns világ a templomokba tódul, ahol nagymisét celebrálnak. Misa után a Tournig korzóra, a Place de la Comédie ra özönlök a tömeg, vagy a Sainte Catherine utcát keresi fel, ahol Bordeaux legényesebb üzletei vannak. A Grands Hommes vásáron virágokat vesznek, gyümölcsöt a déjeunerhez, mindenütt derűsen, vidáman kószáló tömegeket lát az ember.

Csak a kikötők dokkjakkal, zsák- és hordópyramisokkal őrizték meg régi külsejüket. A fényes, tiszta nyári égbolt alatt lassan, méltóságteljesen hömpölyög a Garonne, gőzhajók sikkannak tova és eltűnnek a látóhatár szélén. A napsugaras, godtalan Bordeaux nem tud semmit arról a nyomasztó aggodalomról, amely elől menekülniök kellett ószakról és nyugatról jött vendégeinek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Vörös Kereszt-egylet vasárnapi koncertjének műsora: 1. Mozart: B-dur szonáta. Hegedűn és zongorán előadják *Telmányi Emil és Vas Sándor.* II a) Tartini—Kreisler: Ördögtrilla szonáta. b) Leclair: Sarabande és Tambourin. c) Cartier—Kreisler: Etude (A vadászat.) d) Kreisler—Caprice: Viennois. Hegedűn előadja *Telmányi Emil*, zongorán kíséri *Unger Mór.* III. a) Scarlati—Tausig: Pastorale és Capriccio. b) Mendelssohn: Etude B-moll. c) Chopin: Impromptu Fis dur. d) Liszt: XIII. magyar rapszódia. Zongorán előadja *Vas Sándor.* IV. Beethoven: G-dur szonáta. Hegedűn és zongorán előadják *Telmányi Emil és Vas Sándor.* A jótékonycélú hangverseny jegyei 4, 3, 2, 1.50, 1 kor. és 50 fill. árban Scherhag és Fia cégnél (Andrássy-tér 14.) kaphatók.

* Harctéri mozifilmek az Apollóban. Az újságnak és a kinematográfiának közös feladata van a háborús időkben: megörökíteni a harctéri eseményeket s az idehaza maradtak érdeklődését kielégíteni. A kinematográfia tökéletes technikájánál fogva ebben a feladatban tulszárnyalja a versenytársát, mert amíg a lapok érdekesen és szakszerűen számolnak be a mostani háború legnagyobb meglepetéséről, a 42 centiméteres mozsarakról, amelyekkel a dicsőséges német hadsereg egymásután vette be a legerősebben védett belga és francia erődítményeket, addig a kinematográfia élthű felvételekben mutatja be a hatalmas agyugépeket s azoknak borzalmas pusztító hatását is megismerhetjük. De a harcterek minden érdekesítő és idegeinket hónapok óta nyugtalanító eseményeket előnk hozza az egyetlen originális mozifilm, amelyet a közös hadügyminisztérium engedélyével keddtől kezdve mutat be az Apolló-színház, a vidéki színházakat megelőzve az előkelőbb fővárosi mozgószínházakkal egyidőben. Bátor, haláltmegvető operatőrök készítették ezeket az örökbeesü filmeket, amelyek élő történelmet tanítanak. A csodás háborús film első része a szövetséges német és osztrák-magyar haderőket mutatja be a maguk impozáns hatalmasságukban. Aztán egymásután következnek a nyugati harctér történelmi eseményei: Lüttich ostroma, Brüsszel oloste, az összelövedőzt Löwen, a német hadak dicsőséges előnyomulása stb. Az Apolló-színház, mint már hangoztattuk, óriási áldozatok árán tudta csak megszerezni a kinematográfia legnagyobb remekét. Kedden fél hat órakor tartják meg a harctéri filmek első premierjét s az előadások folytatásosak lesznek. Csak az előjegyzett páholyokat garantálja az igazgatóság. A közönség helyesen teszi, ha előre váltja meg a jegyét, mert ez esetben nincsen kitéve kellemtelenségeknek. 3

* Kalapos Lujza. (Nagy vigjátékláger az Urániában.) Egy kedves, vidám történelmet mutat be ma a színház. A kis humoros históriának hősnője egy regényírónő, aki legújabb regényének megírásához akar fogni és ezért tapasztalatok gyűjtése végett munkásnőnek áll be egy kalapgyárba. Mőric barátunknak utcai sétálása közben megtetszik a kis kalapos lány és legott szerelmet vall neki és hogy mielőtt többször találkozhasanak, ő is beszegődik munkásnak a kalapgyárba. Így ének együttesen, sétálnak, mulatnak, egészen beleélik magukat új életükbe. Amde egy napon Susanne, az írónő, úgy gondolta, hogy most már elég tapasztalatot gyűjtött regényéhez és leveti a munkásruhát. Bizonyos fájdalmas érzés vesz rajta erőt, sokáig gondolkozik, nem lenne okosabb magánhagyni ezt a ruhát. Szerencsére, most már Amor isten pártfogásába vette a szerelmeseket, nem hagyta el őket. 5

* „Shylock, a krakkói bankár” közkívánatra legközelebb az Urániában. 5

* Eredeti harctéri felvételek láthatók az Urániában. 5

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

* Európa és egyes államok háború-térképei Kerpelnél kaphatók. 114

Aradi tanár és orosz tüzértiszt halálos harca.

— Izgalmas és tréfás események. — Egy aradi tartalékos tiszt elbeszélése a galíciai harcokról. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 21.

Néhány nappal ezelőtt jött haza Aradra az a középiskolai tanár, aki a galíciai harcokban, mint tartalékos zászlós tiszt vett részt és a bal lábán ujjvastagságú lyukat ütött egy srappel-golyó. A tanár egyelőre mankón jár, de reménye van rá, hogy teljesen fölgógyul. Egyébként kicsibe mullott, hogy holtan nem maradt a tűzvonalban. Mosolyogva mutatja ismerőseinek a sapkáját, amelyen egy centiméternyire a fejtől, lyukat ütött az orosz golyó. Baráti körben unszolgatják a kevés beszédű embert, hogy mondja el a megfigyeléseket, tapasztalatokat, amelyeket egy intelligens ember szeme a harcokban meglát. Lassan ered meg a szava a tanárnak, aki különben már a szerbiai csatákban is résztvett és így nyugodtabban láthatta a galíciai harctér eseményeit.

— Aki kíváncsi arra — mondta — hogy milyen a mostani háború, az menjen oda és vegyen részt a küzdelemben; mert másképpen lehetetlen teljesen átérteni az északon folyó eseményeket. Amiket a hazatért sebesültek emendának, azok csak halvány körvonalai a háború eseményeinek, érdekességeinek, s gyakran borzalmainak. Hogy a borzalmakon kezdjem, röviden érintem azt a temetést, amelyet én vezényeltem. Egy magasrangú tisztet a gránát darabokra tépett. Holttestének maradványait egy szobában helyezték el. A hadosztályparancsnok kijelentette, hogy ezt a főtisztet külön kell eltemetni, nem a legénységgel egy sírba. Azt parancsolta, hogy a szakaszommal temettessem el. Bementünk a szobába. A legénycim először azt mondták:

— Kadét ur, nem bánjuk, ha agyon is lö bennünket, de ehhez a hústömeghez nem nyúlunk! — Persze egy fiut sem löttem agyon, hanem megmagyaráztam nekik, hogy a katonának erősnek kell lenni és magam kezdtem a holttest rendbeszedését. Egyik zsebéből levelet ártam kikandikálni. Kivettem; azt írta benne a mindenre elkészült magasrangú katonatiszt, hogyha meghal a harcokban, kiméltetésen tudassák a gyászhirot a családjával. A katonák ezután minden nagyobb izgalom nélkül helyezték lepedőbe a holttestet és megtörtént az elhantolás.

— Soha sem felejttem el, hogy amikor északon először mentünk tűzbe, a hozzám közel álló főhadnagyon kitört a téboly és síró gőrcsök között ordította: „Nem ilyennek képzeltem én a háborút!” — Ideges zavarodottságában elmulasztotta az óvó rendszabályok megtartását és leütötte egy srappel. Meg is halt szegény. Általában a srappel okozza a legnagyobb pusztítást a modern háborúban és az ellene való védekezés is nagyon nehéz. Engem is srappel tett harcoképtelenné. Ez okozza, hogy gazdátlan fejeket és lábakat látunk röpködni magunk körül.

A tanár a kezében lévő rendkívül finoman kidolgozott, értékes aranyömbbel ellátott lovagló ostorra mutatott.

— Ahogy ez a birtokomba jutott, annak érdekes története van. A szakaszomat egy orosz csapat ellen kellett vezényelnem s olyan ügyes megkerülő mozdulatot csináltunk, hogy mire az orosz csapat megpillantott bennünket, már tehetetlen volt velünk szemben s nem volt más hátra, mint a megadás. Az orosz csapatnál két ágyú is volt, amelyet egy tüzerkapitány dirigált. A kapitány rettenetesen toporzékolt a lefegyverzésnek és lovára pattant, hogy elvágtasson. Németül figyelmezteltem, hogy itt kell maradnia s egyúttal melléne szegzem revolveremet, amire

ő is revolvert fogott, de én gyorsabban elsütöttem fegyveremet és a golyó a kapitány mellébe furódott.

Még volt annyi ideje, hogy ezt a csinos lovagló ostort hozzám vágja s azután holtan fordult le a lováról.

A harc általában nappal nem okoz nagyobb izgalmat a már megedzett legénységnek, s igen vidáman vannak a lövészárkokban kelő fedezet mellett. Hanem a már hideg és esős éjszakák igazán kellemetlenek. A lövészárkokban szundikálni olyan, mint a nyúl alvása a bokorban, amelyet minden pillanatban megrezzenhet a vadász puskája. Az élelmezés sem olyan persze, mint itthon, mert a nyomorúságos langyel falvakban az ugynevezett rakvizálás lehetetlenség. A parasztleγένyséink mondogatták is, hogy a magyarországi falvakban arany az élet ahhoz képest, ahogyan a langyel nép él. Darakönyér és zab a főételünk. Egy pankotai paraszttiu fejezőválvá monda:

— Én nem tudom, mit akar az a büdös muszka cár ettől a polyák-orosztól? Hiszen nem érdemes neki annyi muszkát feláldozni Galiciáért.

— A véres harcok közepette persze sok érdekes humoros epizód is történt.

A sáncárokban hallgattuk a golyók zenéjét, amikor a pucérom, aki kütünben meglehetősen félénk fiu, azt mondja nekem: „Hej, ugyan Kati gondol-e most rám? — Azután papírt és ceruzát kért tőlem. Nagy ákon-bákom betűkkel ráírta:

„Kedves Kati, úgy füttyölnek itt a golyók a fejem felett, mint csépléskor a gőzkazán füttyöl. Itt hallgatjuk a lövészárkokban. Hogy elhiggyed, hogy így igaz, ideíratom a kadét ur nevét is.”

Elém tartotta az írást és én aláírással nevetve hitelesítettem a golyók füttyülését.

— Az egyik trombitásunkkal nagyszerű dolog történt. Elkalandozott és őt orosz katonára bukkant. A fiu olyan erélyesen lépett föl, hogy az ellentállást különben se kedvelő oroszok azonnal megadták magukat. Elindultak a mi táborunk felé. Utközben egy boldog eltévedt golyó megsebesítette a hornistát, akit az oroszok kötöztek be és ők vették a vállukra is. De nem az orosz táborba vitték, hanem a miénkbe. (Ebből könnyen megállapítható, hogy mennyire harciasak az orosz katonák.) Amikor hozzánk jöttek, a trombitás jókedvűen mondta a kapitányunknak:

— Jelentem alásan, hoztam őt orosz!

— Hogy mondtad? — szólt kacagva a kapitány. — Ne henegej fiu.

— Jelentem alásan az őt orosz hozott engem.

Egy alkalommal az én szakaszom harmincnégy oroszot fogott el egy moszár mellett. A káplárunk nagyon harcias fiu volt és azt mondta nekem:

— Zászlós ur, ezeket a kutyákat most egy szálíg belefojtjuk ebbe a posolyába.

— Ugyan ne okoskodjék, hiszen ezek már megadták magukat, ezek már nem ellenségeink.

— De én nem bánom akármi történet is velem, mégis egymásután fojtom bele őket.

Ekkor előlépett az oroszok közül egy magas erős ember és tiszta magyarsággal ezt mondta:

— Ugyan miért bántaná nekem már bennünket, hiszen mi azért adtuk meg magunkat, mert nem akarunk harcolni.

Azután elmondta, hogy Simon István a neve, a bukovinai Hadikfalváról egy évvel ezelőtt költözött át az oroszok által lakott Besszarábiába és az orosz katonai parancsnokság arra kényszerítette, hogy fogjon fegyvert a magyarok ellen. Ő látszólag eleget tett a parancsnak, de katonatársait folyton arra buzdította, hogy adják meg magukat.

Vitézül harcolnak az aradi huszárok.

(Egy aradi huszártiszt bravurja. — A tisztjeitől megfosztott ulánus század.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 21.

A béke idején Aradon állomásozó csapatok mindegyikéről jött már hír a távoli csatamezők vérvirágos és dicsőséggel koszorúzott tájáról. Harminchármasok hősi harcainról beszélnek azok a sebesültek, akik ott harcoltak az északi ellenség mérhetlen tömegű seregei ellen, háziözredünk vívtak kemény és győzelmes ütközeteket Montenegró földjén, ott vannak a harctéren és vetekednek minden más csapattal vitézségben az aradi honvédek. A legvéresebb csatátüzből jártak legelő a honvédhuszárok és ki tudná megmondani: nem-e épen az aradi honvédhuszárság első rohamában tanulták meg a „vörös ördögök” nevét ismereni az oroszok. A kisszentmiklósi lovastüzérszázad rettenthetlen és a hadiesemények között külön följegyzésre érdemes önfeláldozó hőstettéről néhány nap előtt emlékezett meg részletesen az Aradi Közlöny.

Csak az aradi közös huszárokról nem jött idáig hír, annyira, hogy már arról beszéltek Aradon napokon keresztül, hogy az Eötvös-huszárok talán épen egykori ezredtulajdonosuk utódjának seregeivel állanak szemben messze idegen földön. Egy aradi önkéntes, aki magasabb csapatparancsnoksághoz beosztva teljesít szolgálatot, most az Aradi Közlönyhöz intézett tábori levelezőlapon így ad hírt huszárajainkról:

— Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy becses lapjok után szülővárosom közönségét katonáink hősiességéről értesíthessem. A népszerű aradi közös huszárezred egyes részei az eddigi ütközetben páratlan bátorság példáját nyújtották.

A legveszedelmesebb felderítő szolgálatokat hihetetlen ügyességgel teljesítették katonailag felette képzett tisztjeik vezetése alatt s nagy részük van csapataink eddigi sikereiben.

Huszárjaink kiváló felderítő szolgálatai magas helyen is teljes megelégedést vívtak ki, a tisztok és legénység közül sokan részesültek kitüntetésekben.

Az aradi önkéntes érdekes soraiban egy Aradot érdeklő, aradi származású huszártiszt hőstettéről is számot ad. A fiatal és egy idő óta a vezérkarhoz beosztott főhadnagy előkelő és nagy aradi családból származik, egy nyugalmazott aradi állami hivatalnok fia és közeli rokona Aradmegye egyik országgyűlési képviselőjének.

Az oroszok ellen folytatott harcok során a fiatal vezérkari tiszt a csatamezőn egy ulánus század közelébe került. Az ulánusok rendületlenül állták a harcot, de az oroszok tüzelése egymásután tette harcoképtelenné a század dalaiz tisztjeit. Tisztek nélkül és így vezető nélkül megzavarodás előtt állt a század, amikor a főhadnagy arra vágatott. Azonnal fölismerete a helyzetet, élére állt az ulánusoknak és személyes közbelépésével a tisztjeitől megfosztott századot fényes sikerhez segítette.

A furfangos népfölkelő.

(Az „öreg“ katonák a tűzvonalban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 21.

Egy tiszt, aki Oroszországból sebesülten tért vissza, a következőképp írja le egy magyar népfölkelő-ezred háromórát:

— Ezredünknek az volt a feladata, hogy az északi magaslatokon bármily áldozat árán feltartsa az ellenséget addig, míg nyugatról és délről segítség nem érkezik. Elsáncoltuk magunkat lövészárkokban. Shrapnellek zápora és az orosz gyalogság sortüze közt ásta meg minden egyes legény a maga biztosítékát. Öt napot és éjjelt töltöttem embereim a legnagyobb csőben és hidegben ezekben a homokos gödrökben, nehéz órák teltek el, de mindenki bátor és bizakodó maradt. Mindig csak este lehetett — amikor az ellenséges tüzelés némileg abbahagyott — kevés meleg levest és kenyeret enni. Rendszeres alvásról természetesen szó sem lehetett. Innen és tülről szünet nélkül reggeltől a sötétség beálltáig tüzeltek a sulyosak voltak a veszteségek a lövészárkokban. Emellett az oroszok oly szörnyű egymásutánban lövöldöztek a shrapnelleket, hogy úgy tetszett, mintha gépfegyvertűben álltunk volna. Még az egyes emberekre is shrapnellel lőttek. Ha valaki valami okból felállt merészkedett, vagy ha egy tiszt, legtöbbször az ezredsegédtiszt állásunkat szemlélte, hogy javításokat eszközöljön pozíciókon, abba az irányba a shrapnelleknél valószínűsége hullott.

Végre megérkezett a brigád parancsnoktól az utasítás: minden zászlóaljából megfelelő számú különítményt kell küldeni a frontra, az ellenség éjszakai megtámadása és nyugtalanítása céljából. És most kitűnt, hogy milyen bátrak és bravurosak embereink.

Ezredparancsnokunknak, N. alezredesnek nem volt tovább türelme a fedett állásokban maradni. Csatlakozott a második század egy részéhez s hábrá sokan kérték, hogy maradjon fedezék mögött, mindig látni lehetett magas alakját, amint a katonákat rohamra lelkesítette. Sűrűn röpöködtek a golyók. A következő pillanatban inogni kezd s már hangtalanul hátrahanyatlik. Egy golyó torkát furta át s mi elvesztettük ezredparancsnokunkat.

Automatikusan vette át a rangidősebb századparancsnok a vezetést. Részt vett adjutánsa kíséretében abban a kirohanásban, amelyet a 10. század parancsnoka vezetett. Mintha csak manőverről lenne szó, szupponált ellenség elleni támadásról, úgy mennek előre, mellüket kitérve az ellenség előtt. Rohammal bevették az ellenség által megszállt falut, felgyújtották azt s most ember-ember ellen küzd. Már nem lőnek, hanem puskatussal mennek agyúlótt oroszokra. Egyszerre felhangzik az ellenséges gépfegyvernek kellemetlen zakatolása, de azért nincs megállás. Puskatussal kergetik el a masina orosz kezelő személyzetét s szétrombolják a gépfegyvert. Reggel kimerülve térnek vissza. Kétszázhusz emberből százbuzsonnégy. S csak egy tiszt van velük. A századparancsnok mindkét lábán súlyosan megsebesült. A századparancsnokok mind megsebesültek. Egy tisztnek a szemébe lőtték szemüvegét. Vérben forogó, gennyes szemekkel jelentkezik később.

Egy orosz foglyot hoznak, ki akarjuk valatni, de egyszerre ledobja köpenyegét a kiderül, hogy a fogoly egy — ravasz honvéd népfölkelő baka. Elmondja, hogy részt vett a rohamban s a küzdelem hevében egyszerre azon vette magát észre, hogy oroszoktól körülveve egyedül maradt. Nem vesztette el lélekjelentét, hanem levágódott a földre, mintha elesett

volna. A csel sikerült, de alig akart felemelkedni, amikor tíz moszkovita észrevette s üldözésére indult. Hirtelen elhatározással egy árokba vetette magát s egy lövéssel leterítette a hozzá legközelebbesőt, a másodikat ugyanaz a sors érte. A többi nyolc erre hátat fordított s elfutott. Erre a baka lehuzta az első oroszok ruháit, gyorsan beléjük bujt s az éj sötétjében sikerült az oroszok között a mi lövészárkainkhoz visszajönnie.

Elismerésül megveregetjük a vállait és biztatjuk, hogy menjen hátra, ahol jó meleg leves vár rá. Amikor elindul, észreveszem, hogy bicog. Mikor kérdezem, hogy miért, azt feleli, hogy amikor a földön fektűt, alighanem megszurta valami. Megnézem közelebből: egyik lába térd felett át van löve.

Sok ilyen történetet beszélhetnek még el, amelyek mind azt bizonyítják, hogy a magyar népfölkelők egyik napról a másikra, a tűzkeresztség után valódi magyar katonákká váltak. A győzelmi mámorban elfelejti, hogy kevéssel előbb még szimpla „civil“ volt, aki asszonyt és gyereket hagyott otthon. Valódi hazafiság tölti be egész lényét, olyan, amilyent csak magyar érezhet.

Harc nélkül szenvedett vereséget a francia légi flotta.

(Páris védtelen a német pilóták ellen. — Francia csapatok saját léghajóikat lőtték le.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 21.

A német seregek győzelmein nem csodálkozik senki, a francia nép a legkevésbé. A köztársaság katonája is bátor, ha kell: vakmerő az esztelenségig, képzett is a legnagyobb mértékben. Egy hibája azonban kétségtelen és épen ez buktatja el a germán hősökkel szemben és ez a hibája: a testi gyöngeség. A német katona óriás a franciához képest, a fizikai erejük pedig nem is hasonlítható. A német tele van egy ép, erős és tisztavérű faj erejével, egészségével, nagyszerű lendületével. A francia pedig tele van egy kimerült, beteg vérű, elpuhult faj minden fizikai nyomorúságával, petyhüdségével. Ezt mindenki tudta és épen ebből fakadt az a meggyőződés, hogy a franciák minden bámulatos vilétségük mellett sem tudnak megállani az irtózatos germán áradat előtt.

De ép ily természetesnek hitt a világ egy másik dolgot is, nevezetesen azt, hogy egyéb tereken, így főképen a hadi aviatikában is a franciák kerekednek felül és mihamar elpusztítják a német légi flottát s egyéb komoly bajokat is okoznak. Amint mindebből nem lett semmi. A francia repülő hadsereg szinte nyomtalanul eltűnt, sőt, mintha soha nem is lett volna. Hová lett a francia légi flotta, amelyről nékés időkben azt hirdették, hogy több mint hatszáz repülőgépből és közel kétezer képzett pilótából áll?

Erre a kérdésre a legilletékesebb helyről, a Bordeaux-ban megjelenő francia lapokból jön válasz. A rendkívül érdekes közlés bevallja a francia hadiaviatika teljes kudarcát.

Rómán keresztül adják tovább ezt a bordeaux-i mosakodást, amely a következőket mondja:

Az a csodálkozás, amelyet a francia légi flotta látszólagos tunyasága okoz, igen könnyen megmagyarázható. Megállapított tény, hogy a francia légi hadsereg augusztus 25-ig soraiban mindössze tizenkét főnyi veszteséget szenvedett. Ennek a tizenkét hadipilótának a holléte a mai

napig sem ismeretes, sem az, hogy élnek-e még, vagy meghaltak, sőt az is titok, német földön vannak-e? A berlini nagyvezérkar némasága lehetetlenné teszi a tizenkét francia pilóta sorsának és hollétének felkutatását.

Mindenesetre, érthetetlennek látszik, hogy a francia aviatikusok, akik könnyebb és gyorsabb gépekkel rendelkeznek, nem gátolják meg Párisnak aeroplánokról való bombázását. A francia gépek könnyebbek, tehát magasabbra emelkedhetnek, mint a németek s így — ez volt a föltevés — bombákkal könnyen elpusztíthatnák az alattuk járó német repülőgépeket.

Ez volt a francia hadvezetőség feltételezése is, sőt a háború hamarosan beigazolta, hogy a villámgyorsan szálló aeroplánokra dobált bombáknak a legparányibb hatása sincsen; egy mozgásban levő repülőgépről egy másik mozgásban levő repülőgépre dobott bomba soha, de soha el nem találhatja a célját.

Az egyetlen mód, amelynek a segítségével az ellenséges aeroplán elpusztítható az, ha a másik repülőgép nekirohan és összeütözik vele. Am ebben az esetben mind a két gép lezuhan és mindkettőnek a pilótái elpusztulnak. Ez a sors érte Garrost, aki Lütich közelében rohant neki egy német repülőgéphez.

A német repülőgépek ellen a franciák nem gondoskodtak egyéb védelemről, teljesen megbíztak légi flottájukban. A Páris fölött kóválygó német aeroplánok azért okoztak az első napokban oly szörnyű pánikot, mert a párisi nép nem is álmodott arról, hogy a magasságból is érheti veszedelem. Mikor kiderült, hogy a francia repülőgépek nem állhatják útját a német légi betörésnek, csak akkor, hirtelenében kezdtek védőeszközökről gondoskodni. Ekkor szerelték föl az Eiffel-tornyot golyószórókkal s ugyancsak a párisi aeroklub palotájának magas, terrasz-szerű tetejére is ágyukat állítottak föl, amelyek egyenesen a magasba való lövöldözésre készültek.

De ez a két hirtelen véghez vitt védelmi intézkedés is teljesen eredménytelen maradt. A német pilóták ugyanis rögtön megállapították, hogy gépeiket csupán két fix ponton fenyegeti veszedelem, az aeroklub és az Eiffel torony közelében s ezt a két pontot egyszerűen elkerülték.

Máshonnan is reálóhatnának a Páris fölött röpöködő német aeroplánokra, de ezt maga a francia hadvezetőség megtiltotta. Megtiltotta pedig azért, mert kezdetben a párisi védőcsapatok minden repülőgépre és léghajóra rálőttek, tehát a franciákra is. Megtörtént, hogy egy hatalmas francia kormányozható léghajót elpusztítottak a párisi ágyuk; a szerencsétlen léghajó nehéz és veszedelmes utról tért vissza, a német seregek fölött baj nélkül elhaladt, amikor azután Párisba tönkre lőtték.

Ez irtózatos lehangoltságot okozott s a francia hadvezetőség nyomban megtiltotta, hogy a tüzerek a léghajókat és repülőgépeket célbavegyék. Egyedül az Eiffel-torony és az aeroklub tüzéinek van ehhez joguk. Oda pedig, mint már említettük, nem mennek a német pilóták.

Most már szeretnének segíteni Párisban ezen a bajon, de nem igen lehetséges. A hadvezetőség megrajzoltatta a francia és a német repülőgépek és léghajók képét, hogy erről ismerjék föl a tüzerek a magasban haladó légi járóművek nemzetiségét. Ez a gyors lecke azonban eddig nem használt: a próbák sikertelenül végződtek.

Négy millió ember harca francia földön.

— Rheimst bombázzák a németek. — Az olasz fegyveres semlegesség. — Németország nem akar békét. —

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, szeptember 21.

Kétszer két millió ember: két millió német és két millió francia farkasszemet néző fegyveres gyűrűje öleli át szelvényben véres, ágyudörgéstől hangos gyűrűvel Franciaországot a Vogezektől szinte egészen a La Manche csatornáig. Két hete múlt már, hogy ez a két szemben álló éregyűrű vonaglik, itt előbbre gyűrődik, ott betüremlik. A földkerekség legnagyobb, a most folyó háborúnak pedig a legdöntőbb jelentőségű csatája ez a hosszan tartó ütközet, amelynek vége, eredménye a beláthatatlanba nyulik. Lehet, hogy még ma eldőlt az óriási harc, lehet, hogy még hetek kellenek hozzá, amíg Franciaország irtózatos küzdelem után, irtózatos vereséggel megsemmisül.

A harctérről a döntést megelőző napokban csak győren érkeznek hírek.

Rheims előtt folyik a harc.

Berlin: A francia és angol hadsereg ellen való támadásban egyes pontokon eredményeket értünk el. Rheims a francia harcveronalban van és mi kénytelenek vagyunk a tüzelést viszonzolni. Fájjaljuk, hogy a város ezáltal károkat szenved, tehát csapataink utasítást kaptak, hogy legalább a székesegyházat lehetőleg kíméljék. A Középső-Vogezekben, különösen a Donon melletti Senonesnél és Saalesnál a francia csapatok támadásait visszautasítottuk. A keleti hadszíntéren ma események nem fordultak elő. (Táviróda.)

Kitüntetett nagyheroeg.

Oldenburgból táviratozzák: Az oldenburgi nagyheroeg kénytelen volt elhagyni a nyugati harcteret, mert megbetegedett. Tegnap visszatért Oldenburgba, ahol ma meglátogatta a leánya, aki Eitel Frigyes porosz herceg felesége. Vilmos császár a vaskeresztrend első osztályát adományozta a nagyheroegnek.

Németország végigharcolja a háborút.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung írja: A Reuter-ügynökség washingtoni jelentése szerint az ottani német nagykövet kijelentette, hogy Németország kész a békére, ha Németország területi integritását nem bántják. Ilyen jelentések célja azt az impressziót keltené, mintha Németország tekintet nélkül nyugati és keleti seregeinek győzelmi sorozataira, belefáradt volna a harcba. Németország e pillanatban egyáltalában nem gondol arra, hogy bármiféle békeajánlatot tegyen. Ismételjük, Németország egyetlen célja az, hogy az ellene bűnös módon felidézett háborút becsülettel végigküzdjön.

Royalista agitáció a francia hadseregben.

Géna. Párisból érkező jelentések szerint a royalista agitáció különösen azóta erősödik, amióta a kormány Bordeauxba menekült. A katonaság között a királpártiak bujtogató röpi-veket osztogatnak.

Páris. Guesde szociálista miniszter a francia munkásság elégedetlensége miatt le akar mondani. Ha ez megtörténne, akkor Poincaré tiszta nacionalista kabinetet alkotna.

Antwerpen ostroma.

Köln, szeptember 21. Hollandiából jelentik a Kölnische Zeitungnak: Antwerpenben hivatalos jelentést adtak ki, amely a legutóbbi kitérés részleteiről számol be. A jelentés be-

Olaszország semleges és fegyverkezik.

Róma. A Stampa jelenti: Az olasz kormány minisztertanácsot tartott, amelyen elhatározta, hogy továbbra is megtartja a szigorú semlegességet és ezt a legnagyobb éberséggel és fegyverkezéssel biztosítja.

Hága, szeptember 21. (Rómán át.) Hollandia kétszázötven községében, amelyek a limburgi, seelandi, brabanti, friesi, grolingói és geydreai kerületekbe tartoznak, a kormány elrendelte az ostromállapot kihirdetését. Megtiltották a hadi- és élelmiszer kivitelét. Az intézkedés Hollandia semlegességének megővése érdekében történt.

A félelmetes német tengeralattjárók.

Berlin: athéni jelentés szerint egy erőszen megsérült angol torpedóhajó befutott Brindisibe.

Fiume, szeptember 21. Az olasz tengerészeti kormány hírdelményt tett közzé a napokban, hogy Brindisi kikötőjében többrétegű javítás vált szükségessé és ezért a veszedelemes zónát különleges bóják jelölik meg a hajók számára. E rendelet folytán a hajók Brindisi kikötőjét csak napfeljöttől naplementéig közelíthetik meg és pedig csupán egy százötven széles útvonalon, melynek határát egy-egy fehérre mázolt bója jelzi egy róza erősített piros zászlóval.

Köln, szeptember 21. A Westminster Gazette legutolsó száma azt írja, hogy az angol flotta látszólag tétlen, azonban a német flotta működése idegességet kelt az angol hadihajókon. Ennek az idegességnek az az oka, hogy a német flotta működése felotte titokzatos. Így ír tovább az idézett újság:

— Hajóink az oceánra teljes biztonságban horgonyoznak, vagy cirkálnak, látszólag messze távolságban nincsen ellenséges hajó, amikor hirtelen alulról jövő roppanás a levegőbe röpíti az angol páncélost. Eleinte azt hittük, hogy aknák az okai a titokzatos katasztrófáknak, most rájöttünk, hogy a tengeralatti flotta okozza ezeket a pusztulásokat. El lehet mondani, hogy ha Anglia ura a tengernek, Németország a tengerfenék ura. A németek mesterei a tengeralatti harcok és a levegőben való küzdelemnek. Ezek a fegyverek ebben a háborúban csak a németeknek használnak.

Mohamedánok a franciák és angolok ellen.

Bécs: A Politischer Korrespondenz jelentése szerint a mekkai scriff utasítása alapján naponta ezer meg ezer beduin gyülekezik Decadah és Jambó között, hogy az angolok esetleges partraszállási kísérleteit megakadályozza és az izlam szent helyiségeit Mekát és Medinát megvédje.

Madrid, szeptember 21. A Diario de Madrid jelenti: Marokkóban a kabilok között nagy nyugtalanság uralkodik. Számos törzs nagy szimpátiával van a németek iránt. E törzsek között közkézen forog a német császár arcképe és Tangerben ezerszámra osztogatják Vilmos

vallja, hogy a belga csapatok, amelyek egészen Aerehotig nyomultak előre, kénytelenek voltak a terepet újra kiüríteni. Visszavonulás közben magukkal vitték a lakosokat is. A jelentés egyébként azt állítja, hogy a belga hadsereg vállalkozásai „sikerültek” és jelentős „stratégiai” eredménnyel jártak.

Berlin, szeptember 21. Az Osnabrücker Zeitung-ban közli egy német tiszt: A belga franktirőrök között azok voltak a legkénytelenebbek, akik katolikus papi ruhát viseltek. Egy sereget kézrekerítettünk közülük és csakhamar lelepleztük őket. Egyszerűen levettem a kalapjukat és megnéztem, van-e touzurájuk. Egyiknek sem volt. Később meg is vallották, hogy nem papok és csak azért öltöztek áruhát, hogy gyanútlanul hozzánk közelíthessenek.

osászár egykori tengeri látogatásának egyes jelenetét feltüntető képeket. Tangerben a vásártéren irástudó zsidók és arabok fölolvassák egy olt megjelenő újságnak, a Rif telegraphnak német és osztrák-magyar hadseregek győzelmeiről szóló jelentéseit. A francia hatóságok ez ellen a legnagyobb szigorral járnak el. A madridi Epoca a következőket jelenti: A Tuzától Muluzáig húszodó vonalon egy új Kohl lépett föl, aki a szent háborút hirdeti a franciák ellen és felszólítja a kabilokat, hogy seregeikkel vonuljanak a franciák ellen és üzzék ki őket az országból. Az a tény, hogy a francia helyőrségek Marokkóban néhány pozíciót elhagytak, igen jelentős mértékben járul hozzá a kabilok önérvényesítéséhez és ellenszenvének növeléséhez. (N. T. H.)

A háború Japánnal.

Páris, szeptember 21. Rómán át a Havasügynökség jelenti Pekingtől szeptember 19-iki kelettel: Eisonach báró, a pekingi német követség második titkára, aki mint önkéntes a cingtaui helyőrségben szolgál, az előzőek összehasonlítása szerint egyik repülőgépek tegnap bombát dobott a japánokra. A bomba 30 japán katonát megölt. A japánok csoportonként közelítenek az erőkhöz. (M. T. I.)

Newyork, szeptember 16. A japán-kinai kábelvezetékét Nakasaki és Sanghai közt elvágta, úgy, hogy közvetlen összeköttetés Japán és Kína közt megszűnt.

Ujarad község a Vörös Keresztnek. Ujarad község képviselőtestülete szeptember 19-én tartott ülésében Margittai Károly községi főjegyző és Hemmen János dr. képviselőtestületi tag indítványára kimondta, tekintettel arra, hogy a Vörös Kereszt-egylet ujaradi fiókjá 40 ágyval berendezett kiegészítő kórházban a sebesült harcosok ápolásában önfeláldozó tevékenységet fejt ki, mi előreláthatólag anyagi erejét kimerítendő, — a fiókegyletnek egyhangulag a szegény alap azon részéből, mely lakóitve nincs, 2000 koronát, míg a hadbavonultak családjainak segélyezésére ugyanezen alapról 4000 koronát szavazott meg.

Szerbiában győztesen mennek előre seregeink.

(Szabács újra a mienk. — György herceg rejtelmes megsebesülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 21.

Néhány nap előtt már rövid hivatalos jelentések adták tudtára a közönségnek, hogy a szerbeknek a Száván és Dunán át tett átkelési kísérleteit megsemmisítve és visszaverve egyidejűleg megkezdődött újból az offenzívánk Szerbia ellen is: csapataink átlépték a Drinát és utban vannak szerb földön diadalmasan a szerb seregek ellen, hogy végleg megsemmisítő csapást mérjenek az orosz parancson megkísérelt átkelési kísérletekben alaposan megtizedelt szerb hadseregre. Egyidejűleg a drinai átkeléssel a Száva felől is akcióba léptek a monarchia csapatai, amelyeknek eddigi akcióját a következőkben foglalja össze egy Budapestre eljuttatott jelentés:

— A Drina felől a támadást csapataink még szeptember 8-án megkezdték. Magyar légénységből álló csapatok lépték át a szerb-boszniai határt és pedig oly módon, hogy a Drina egyik pontjánál egy detachement szintleges átkeléshez kezdett és manővrozással elérte, hogy a szerbek gyorsan két hadosztályt vontak össze a szintelt átkelési ponttal szemben. A tulajdonképeni átkelésre Zworniknál kiszemelt hely így majdnem védtelen maradt és a csekély mennyiségű, félig reguláris csapatokkal az elsőnek átkelő magyar légények nagyobb veszteségek nélkül végeztek. Az átkelés után tüzéségünk megfelelő pozíciókat foglalt el és még aznap este megnyitotta a tüzéségi harcot a felvonuló szerbek ellen. Két napos harc után sikerült a tüzéség megfelelő akciója után szuronytámadással döntően föllépni és a határvidékre nagyjelentőségű dombokból visszavetettük a szerbeket.

— A Zwornik melletti benyomuláson kívül északabbra Losnica és Ljesnica közötti Drina-vonalon is benyomultak a monarchia csapatai és itt is teljes sikerrel, nagyobb veszteségek nélkül szorították vissza az ellenséget.

— A harmadik bevonulási vonal a Száva felől történt, a szerbek betörésének véres, megsemmisítő visszaverése után. A szerbek teljes kiverése után nyomban megtörtént az intézkedés, hogy csapataink lépjenek szerb területre. A Száva-menti csapataink egyik része Szabácsnál kelt át és nagyobb áldozat nélkül ismét elfoglalta Szabácsot és megkezdte a további fokozatos előnyomulást.

Egy másik nagyobb csapatunk esütörtökön Jaraknál kelt át a Száván. A tüzéség fedezete mellett hidat vertek. A szerb csapatok látván, hogy az átkelést megakadályozni nem tudják, csekély ellentállást fejtettek ki és az átkelés alkalmával csapatainkból alig egypár ember esett el, a sebesültek száma is nagyon csekély.

Az átkelést követő napon a szerbek Priesinovicus tájékán erős fedezett állásokból megpróbálkoztak az ellentállással, de tüzéségünk itt is olyan megsemmisítő fölényrel működött, hogy rövid harc után a szerbek leadták állásaikat és elmenekültek.

A Száva partjától tizenhárom kilométernyire fekszik az első falu, amelyet csapataink elfoglaltak, Drenovac. Valamivel beljebb van Savaice és Priesinovic. Ezeket a községeket a szerb lakosság teljesen kiürítette.

E szerb hatóságok falragaszokon tudatták a szerb községek lakosságával, hogy irtásuk hi a községeket, mert a svábák össze fogják azokat löni.

Priesinovicson át jönnek a harc térről a könnyen sebesültek. A tengernyi sárban a nehéz sebesültszállító kocsik csak nagy fáradtsággal közlekedhetnek és így a könnyen sebesültek gyalog teszik meg az utat Priesinovicusig. Itt már kocsit kapnak és vagy az élelmiszereért, lőszerért visszainduló kocsikon, vagy pedig az innen már könnyebben közlekedő sebesültszállító kocsikon jönnek Drenovácig, hol a tábori kórházunk van s sebeiket újra átkötik.

Csapataink előnyomulása harcok közben egyre tart és a harcokban többek közt György herceg is megsebesült.

Szófiából ideérkezett nisi jelentés szerint szerb sajtóiroda hivatalosan közli: György herceg midőn ötödik tartalékgyalagezredhez tartozó zászlóalja élén rohamot intézett az ellenség ellen, megsebesült. A golyó a gerincoszlop mellett hatolt be és a lágyéknál kijött. A sebesülés nem ad okot aggodalomra. A herceget az ambulancia kezelésbe vette. Holnap Krupanjba viszik. (Táviróda cenzurázva.)

Krupanj község Losnicától beljebb mintegy 30 kilométerre a valjevói országot mentén fekszik. — György herceg megsebesülésében különösen a sebesülés miéntje az érdekes.

A hivatalos szerb jelentés szerint a volt trónörökös „rohamot intézett zászlóalja élén” a sebet pedig a gerincoszlop mellett — tehát hátba kapta és a lágyék mellett — tehát elől — jött ki a golyó. Már most, hogy ez a rohamra vezetés úgy történt-e, hogy a Münlicher golyó hátba érhet-e a vitéz Györgyöt, vagy pedig saját katonái csupa szimpátiától eraszttettek hercegükbe egy golyót, azt nem fejtí meg a szerb sajtóiroda.

A szófiai lapok közlései szerint különben a szerb hadsereg alaposan demoralizált állapotban van. Szófiába azt jelentik Nisből, hogy a szerb hadseregben a fegyelem teljesen meglazult. Több tízezerred légénysége fellázadt és elpusztította saját ágyuit. Ezenfelül a kolera is pusztít. Eddig négyezer kolerasetet konstatáltak a szerb hadseregben. Naponként két-háromszáz ember esik áldozatul a járváynak. Szófiában arról is tudnak, hogy a szerb állami bankot Valjevóból és Gorai Milanovacból Nisbe vitték át.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmányja Zsolénski Róbert gróf és Vászárhelyi József elnöklété alatt szeptember 9-én, a választmányi tagok élénk érdeklődése mellett gyűlést tartott, amelyen Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkár és Komény Szilárd titkár előadásai alapján többek között beható megbeszélés tárgyává tette az egyesület azt a kérdést, hogy milyen álláspontot foglaljanak az a gazdák a hadba vonult családok itthon maradt családtagjaival szemben, hogy ezáltal egyrészt az állam feladatát megkönnyítsék, egyszorsmind a gazdasági családok családjaiknak a megőrlését biztosítsák. A gyűlésen résztvevő gazdák által erre vonatkozólag elfogadott javaslatokat, amelyek egyszorsmind a gazdasági családok családjaiknak állami segélyezésére vonatkozólag is kellő felvilágosítást nyújtanak, az egyesület hivatalos közönyo útján hozta a vármegyei gazdasági bizottságának tudomására.

HIREK. LEGÚJABB.

Varsót fenyegeti Hindenburg. — Német hadihajók sikerei.

Távirati tudósítás.

Erkezett éjjel 2 óraker.

(Táviróda, cenzurálva.)

BERLIN: Vossische Zeitung közli: Daily Mail hire szerint Pátervárott rendkívüli intézkedéseket tesznek, hogy Hindenburg tábornokot feltartóztatassák. Hindenburg két hadtestből és két tartalék-hadosztályból álló seregével már orosz területen áll, készen offenzívába lépni és Varsó felé vonulni. Ez pedig arra kényszerítene Oroszországot, hogy Galiciában a monarchia ellen operáló hadseregei tetemes részét Hindenburg ellen küldjék.

Berlin: Amsterdamból jelentik: Az angol admirális közli, hogy Emden német cirkáló Bengales kikötőbe érkezett. Az Emden cirkálóútjában hat hajót vett el, ebből ötöt elsüllyesztett. Egyet légénységgel Kalkuttába küldött. Pegasus angol cirkáló Dar es Salaamot elpusztította és Möve öreg ágyú-naszádot elsüllyesztette.

Königsberg német hadihajó Pegasusot megtámadta és a sanzibári kikötőben teljesen használhatatlanná tette 25 ember meghalt, 30 megsebesült.

Aradiiparos nyolc gyermeke a harctéren

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 21.

A széles galiciai mezőkön és lennt, Szerbia hegyei között katonáink hősközé váltó vitézséggel, csodálatos elszántsággal harcolnak Magyarországot boldogságáért. Akik itthon maradtunk, szívszorongva lesünk minden hírt, mely beszámol a dicső küzdelemről és különösen aggódva várják a híreket azok, akiknek szeretteik vannak a csatatéren. És alig van család, amelynek nincs olyan tagja, aki háboruba indult. Milliós hajlékban lobog fel az öröm lángja, ha tábori levelezőlap érkezik a családjától messze szakadt bátor harcostól és özőnővel ömlenek a könyvek, ha nem jön semmi hír, vagy éppen szomorú. Féltve, aggódva dobog a szülői szív, sokan az egyetlen fiút várják haza, sokaknál ketten-hárman is vannak, akikért imára kucsolódnak a kezek, de kevés az olyan apa, akinél hat fia is van a katonaságnál. Aradon van egy közlisztelemben álló öreg ur, aki azzal dicsekedett, hogy hat fiát állította a haza védelmére és fiain kívül két veje is bevonult katonának.

Gartner Lipót ismert aradi kádármesternek hat katonája van most. Szorgalmas, jóra való iparosemberek valamennyien, akik otthagyták békés polgári foglalkozásukat, amikor a hazának szüksége lett az ilyen erős férfiakokra. Harmarennyőre éves népfölkelő a legidősebb, huszonegy éves ujone a legfiatalabb. Közülük hárman, Gartner Márton lakatos, Gartner Ferenc képfaragó és Gartner József óras már tüzből élnek valahol az északi, vagy déli harctéren, a legidősebb fiu, Gartner Hermann, aki az édesapja mesterségét folytatja, még Aradon teljesíti katonai szolgálatát, Gartner Samu műszerész egyelőre szabadságolták, a legfiatalabb Gartner Mihály műszerész pedig ujoncként vonult be a katonasághoz s nemsokára odakerül ő is harctérré, bátyjai mellé.

A Gartner családban a hat fiun kívül hat leány is van. Két leányának a férje, Márton Sándor borosjenői kereskedő és Deutsch Albert utazó szintén a harctéren van. A derék kádár-mester jelenleg hetven éves. Frissen megőrizte testi és szellemi erejét és büszke rá, hogy övéiből nyolcan állhatnak fegyverben és harcolhatnak szent ügyünkért.

— *Aradi Közlöny kétjón megjelent két oldalas számát, amely a vasárnap esti eseményekről számol be, vidéki előfizetőink a keddi számhoz mellékelve kapják kézen.*

— **Harminchármas sebesültek Győrött.** Győről jelentik: A győri tanítóképző internátusából alakított kórházban több az aradi 33. gyalogezredből való sebesültet ápolnak. A 33-as sebesültek a következők: Buchenstein Dobre Arzet (Békés), Eszler József (Arad), Hangrád József (Lugos), Izos Izidor (Gyula), Krebsz Péter (Németség), Muresán János (Dud), Pacsina Péter 12. század (Mácsa). Cs. Szabó Gergely (Kispereg), Szibe Péter (Gyulavarsánd).

— **Kitüntetett harminchármas szakaszvezető.** A harctéren hősiességükkel kitünt katonák számára egymásután adományozták a vitézségi érmeket, amelyek emlékei maradnak a vitézi harenak. A legutóbb kitüntetettek közt egy harminchármas altiszt is van: Genade Fülöp a 33. gyalogezred 4. zászlóaljában szolgáló szakaszvezető, aki az ellenség előtt mutatott bátorságáért az első osztályú ezüst vitézségi érmet kapta meg.

— **A vasúti bérletjegyek érvényességének meghosszabbítása.** Az államvasutak igazgatósága értesíti a díjszabásszerű rendesárú fél-éves és egész éves bérletjegyek — s a félárú jegy váltására jogosító díjszabásszerű arképes éves igazolványok tulajdonosait, hogy a kereskedelmi miniszter az említett utazó igazolványoknál a vonatforgalomban a mozgósítás folytán beállott korlátozás kárpótlásaként díjvisszatérítést nem engedélyezett, de több oldalról jött kérelemre méltányosságból megengedte, hogy az említett utazóigazolványok érvényességi időtartamát meghosszabbítsák és pedig azokat, amelyeknek érvényessége folyó évi augusztus hónap végéig, vagy azon túl terjed ki, egy egész hónappal, amelyeknek érvénye pedig folyó évi augusztus hónap folyamán járt le, egy fél hónappal. Hogy pedig ez az időbeli kárpótlás egyenlő mértékben érvényesülhessen, az említett utazóigazolványok közül azoknál, amelyeknek érvénye a folyó évi augusztus 1-től szeptember 20-ig terjedő időben már lejárt, az érvényességi időtartam meghosszabbítását folyó évi szeptember 21-től, ellenben azoknál, amelyek érvénye az utóbb említett időpont után jár le, a lejáratú időtől kezdve kell számítani. Az említett utazóigazolványokat érvényességük meghosszabbítása s érvényességi záradék rávezetése végett sehol sem kell bemutatni.

— **Zsilinszky Mihály fia elesett.** Zsilinszky Tibor dr., Zsilinszky Mihály titkos tanácsos, nyugalmazott államtitkárnak a csatatéren küzdő három fia közül a legidősebb a galíciai csatatéren kapott sebesülésébe belehalt. Zsilinszky a 44-dik gyalogezred tartalékos hadnagya volt és Lemberg melletti csatákban sebesült meg. A katonai sebesült vonattal Olmützbe szállították, az orvosok fáradozásának azonban nem sikerült életét megmenteniük. Zsilinszky Tibor dr. kiváló képességű férfiú volt, aki eredetileg diplomáciai pályára készült és legutóbb Boszniában az országos kormányánál volt tisztviselő. Holttestét Budapestre szállítják és itt a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. Zsilinszky Mihály országgyűlési képviselőt, aki tegnap kapott távirati hírt fia haláláról, sokan keresik fel, hogy részvételük kifejezését adjanak.

— **A hadikölcsönpénztárak bankója.** Tegnap jelent meg a létesítendő hadikölcsönpénztár szervezésére vonatkozó miniszteri rendelet, amely általános megaláztatást keltett. A pénztár egész más keretek közt fog működni, mint a németországi, miután a szükséges tőkéről nem egyesek gondoskodnak, hanem a jegybank, még pedig az állam jóállásával. Különben a hadikölcsönpénztár kivételes hivatásának legfőbb sajátossága az, hogy nem készpénzt ad a kölcsönkérőknek, hanem ugynevezett kölcsönpénztárjegyet. A pénztárjegy természetesen annyi, mintha készpénz volna, miután a jegybank a rendelet szerint köteles őket azonnal készpénzzel kicserélni és mindenki fizethet velük közvetlenül akármely állami vagy közpénztárnál. Az új intézmény csak azért nem adja ki a kért kölcsönöket, hogy a kölcsönök, amelyekért az állam a jegybankkal szemben jótáll, külön legyenek kezelhetők attól a kölcsönöktől, amelyeket a jegybank saját számlára folyósít. Ezeknek a kamatjövédelmé ugyanis a jegybankot illeti, míg a kölcsönpénztáraké közvetlen az államkincstárba száll. Annak ellenére, hogy ez nem kötelező, valószínű, hogy magánemberök is el fogják fogadni a pénztárjegyeket készpénz gyanánt, miután a jegybank révén bármikor átváltoztathatók arannyá vagy papírrá.

— **Adományok.** A hadba vonultak hátramaradtjainak javára a polgármesteri hivatalba a következő adományok folytak be: Siketnéma iskola tanári kara 31 korona, Tabakovics György gyűjtése 10 korona, Egy kávéházi társaság 3 korona. Ékszeret adtak: Székely Károly dr. 2 aranygyűrű, Morvai Samu 1 gyűrű Neulender Piroška 2 gyűrű és aranytörödékek, Lőrinc János 3 aranygyűrű, Rajla Péterné 1 aranygyűrű, 1 brosch aranyból, Rajla Anna 1 ezüst karsatt, Rajla Böske 1 rövid aranylánc, Rajla Mariska 2 gyűrű, Szulorin Irma 1 pár függő, 1 aranytü, 1 aranykereszt, Kirilli Jolán 2 aranykereszt, aranytörödékek, Bing János 1 aranyóra, 4 aranygomb, 2 aranygyűrű, Menezzer Vilma 1 aranygyűrű, 1 ezüst lánc, Németh Jánosné 1 karikagyűrű, Petriskor Jánosné 1 karikagyűrű, Leitner Lajosné 1 aranygyűrű, Leitner Margit 1 aranygyűrű, Banda Károlyné 1 jegygyűrű, arany kereszt, Radnai Ilkó 1 aranygyűrű, S. E. aranygyűrű, Guttman Nándorné aranygyűrű, Schwarc Rózi 2 drb. ezüst-érem, 1 gyűrű, Gonda nővérek 2 drb. gyűrű aranyból.

— **Az ujaradi önkéntes ápolónők felavatása.** Az Oroszágos Vörös Kereszt Egyesület központi igazgatósága most küldte meg az ujaradi önkéntes ápolónők oklevelét és hivatalos jelvényét, melynek átvétele előtt ünnepélyes fogadalmat tesznek, hogy a sebesült harcosokat lelkiismeretesen fogják ápolni. Miután a fiókegyület elnöke, Pallavicini Alfréd őrnagy a harctéren tartózkodik, a fiókegyület alelnöke, Mayer Kar. János, plébános fogja díszközgyűlés keretében az ápolónőknek az oklevelüket s jelvényeket átnyújtani. A közgyűlés esütörtökön, f. hó 24-én délután 3 órakor az ujaradi zárdaiskola emeleti tantermében lesz megtartva, melyre a fiókegyület tagjai s az érdeklődők ez uton meghívottak.

— **Az imakönyv.** Prágából jelentik: A klinikára pár nap előtt egy Lublin előtti orosz golyótól megsebesült Weisz Gábor nevű vérébéli illetőségű népfelkelőt hozták. A sebesültet kezelő Schlosser dr. kórházi orvos megállapította, hogy a sebesülése nagyon enyhe, mert az orosz golyó erejét valamely kemény tárgy lényegesen csökkentette. A sebesült erre elmondta ápolóinak, hogy hadbavonulása előtt a feleségétől egy imakönyvet kapott, amelyet állandóan a kabátja belsejében hordott. Az ellenséges golyó pedig, amely a mellét járta át, éppen az imakönyvet érte előbb és szerencsésére életének megmentője lett.

— **Itthonmaradt férfiak adója.** Nemess Marcell, az ismert műgyűjtő azzal az ideával fordult Tisza István gróf miniszterelnökhöz, hogy vessen ki a törvényhozás egyszer, egyetlen egyszer megállapítandó és kivetendő rendkívüli hadi- vagy háborús segélyadót, mely a vagyoni, illetve kereseti viszonyok mértékéhez képest rovassék ki az ország minden olyan husz éven felüli férfi lakosára, aki e háború folyamán katonai szolgálatot nem teljesít. Az egyszer mindenkorra szóló adó 10 koronától 5000 koronáig terjedne s esetleg megállapítandó több éves részletekben volna fizethető.

— **Legyen szabad Excellenciád nagybecsű figyelmébe ajánlanom,** — írja Nemess Marcell — **hogy e gondolat megvalósítása nem tör haladékat.** Most, csakis most van itt az ugynevezett pszichológiai pillanat, melyben ez egyhangú lelkesedés között keresztülvihető. Mindnyájunkat lelkesít a győzelem reménye, sűrű részvétellel tölt el a sebesültek látása, az itthonmaradt védtelenek nyomorusága s arconkon az a bánat pirossága, hogy — férfiak vagyunk és mégis itthon maradtunk. Most megváltás volna egy ilyen aktus, mely mintegy igazolás, rehabilitálás, erkölcsösebbé tenné itthoni vesztelésünket. Ime, Kegyelmes Uram, a megadótatandók kérve kérik Excellenciádat, mint kegyért esedeznek Nagyméltóságodhoz, tegye lehetővé ez adó kiróvása által, hogy ők is felomelt fővel, egész férfiaknak, a haza elsőosztályú polgárainak érezhessék magukat. Lelekem egész meggyőződésével merem állítani, Kegyelmes Uram, hogy egyetlen itthonmaradt férfi se akadna, aki adóját, ezt az egyszerű adót sokallani merné. Ellenkezőleg, felfelé licitálának a legtöbben s a kiróvott adónak a dupláját, háromszorosát vetné ki magára önként a legtöbbször.

— **Elfogott ellenséges tiszték internálása.** Esztergomból jelentik: Az itteni hadifogolyelosztó állomáson mintegy 500 orosz és szerb tiszt van, akiket most osztanak széjjel a háború végéig tartó lakhelyeikre. Eddig 220-at osztottak széjjel, közülük Vas- és Pozsonymegyék kisebb városaiba és falvaiba. A tisztiket mindenütt lehetőleg közösen valamely urházban, vagy intézetben szállásolják el. A megengedett területen szabadon mozoghatnak, de napjában kétszer jelentkeznük kell a felügyelőjükre kirendelt tisztnél. Mindenik becsületszávára fogadta, hogy nem szökik meg. A még itt levő tisztiket is hasonló módon fogják elhelyezni.

— **Csomagszállítás a tábori postán.** Szeptember huszadikától kezdve a hadrakelt sereghez tábori posták útján magán-csomagok ismét küldhetők. Csomagok tartalma kizárólag csak hadfelszerelési és egyenruházati tárgy (fegyver, egyenruha, meleg alsóruha, fohérmű, cipő) lehet. Súlyhatár 10 kg. terjedelemben bármely irányban mintegy 80 em., csomagolástartás legyen, burkolat vagy viaszos vászon vagy faláda. Bőrmentesítés a feladásnál kötelező frakciódíj 5 kg.-ig 60 fillér, minden további kg.-ért vagy ennek töredékéért 10 fillér.

— **Önkéntes ápolónők felavatása.** Az aradi vöröskereszt fiókegyesület kedden délután 3 órakor a városháza emeleti nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az önkéntes ápolónői tanfolyam levezető hallgatói fogadalmat tesznek s átveszik a képzésről szóló bizonyítványukat.

— **Aradi ifjú a bécsi zeneakadémián.** Szántó Manó aradi tehetséges ifjú igen jó sikerrel tette le tegnap a bécsi zeneakadémiában a hangversenyekre a főlvételi vizsgát és ezzel a tulajdonképeni zeneakadémiai tanfolyam növendéke lett. E sikerét emeli az a körülmény, hogy vidékiek közül ő volt az egyedüli, akit felvettek, a többi mind az előkészítő tanfolyamba utasították vissza. Rajta kívül még csak három hallgatót vettek fel, akik azonban a novezzetti akadémia előkészítő tanfolyamait végezték. E jelentős siker Unger Mór aradi zenetanár érdemeit gyarapítja.

Szürke pamutfonalak hósapka és kézvédőknek

előnyös árban beszerezhető

Weisz és Benjámín
cégnél Arad. Telefon 635. sz.

4974

— A szülők az iskola-beiratás alkalmával ne mulasszák el Fischer Simon Nagy Áruházát Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt felkeresni, ahol az internátus által előírt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban beszerezhető. Különös nagy raktár van iskolatáskák, fehérnemű, kalapok, sapkák, esernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cikkekben. 1989

— Az összes aradi iskolákban használt iskolakönyvek újak és használtak legjobban beszerezhetőek Ingusz I. és fia cégnél Weitzer János-utca. A polgári fiú- és leányiskolákban előírt új és használt könyvek, a Ferenc-téren Ingusz I. és fia cég alatt létesített fiókhelyükben is beszerezhetőek. Az iskola főbejárata mellett balra. 4948

— Thermosok, tábori kulacsok minden nagyságban állandóan raktáron, ugyancsak kórházi felszerelések u. m. ágytálcák, urin-üvegek, itató, köpöcsészék, mosdók porz. és zománóból legjutányosabban beszerezhetőek. Fischer Mór Arad, Andrásy-tér 25. Városi és megyei telefon 568. 4915

— Új és használt iskolakönyvek Kerpel könyvkereskedésében már kaphatók. Tiszta állapotú használtak félárban.

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe! Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A legegyszerűbbtől a legteljesebbig mindennemű nyomdal és könyvkötészeti munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészíti. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasutak palotájában.

— Papírlapok (Pappa) (barna, fehér és szürke), olcsón kaphatók Kerpelnél visszonteladásra. 411

— Zsidó imakönyvek és szertartási cikkek Pichlornél, Szabadságtér 1. kaphatók. 4981

— Ugyvédi irodák b. figyelmébe. A n. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendelkezésében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre

NYILTTÉR.

ISKOLAKÖNYVEK

FOGYMNASIMUM
ALL. FOREALISK.
KERESKEDELMII
NOI KERESKED.
POLGÁRI LEANY
POLGÁRI FIU
TANITÓKÉPZO, stl.

használt, tiszta példányok félárban kaphatók

Décsi Géza

könyv- és papír üzletében, Forray utca.
Városi és megyei telefon 902. 4881

* Az ezen rovat alatt közöltöket nem vállalunk felelősséget.

Iskolaidény 1914/15.

Iskolakönyvek

minden tanintézet részére

új és használt

állapotban kaphatók:

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében, Andrásy-tér 20. sz.
(Fischer Elő-palota)

Tiszta állapotú használt

iskolakönyvek

félárban.

Minden tankönyv használhatóságáért felelek.

Vidéki megrendeléseket is pontosan intézek el. — Telef. 385 sz. 4906

113-011. b. szám.

Hirdetmény

Az 1873. évi V. tc. 499. §-a, illetve a távíró, távbeszélő és villamos berendezésekről szóló 1888. évi XXXI. t. c. 12 § a értelmében, aki a távírdát, távbeszélőt, vagy annak valamely tartozékát szándékosan megrongálja, vagy szándékosan oly cselekményt, vagy mulasztást követ el, mely által a távírdó, vagy távbeszélő használhatósága félbeszakítatik, vagy gátol-

tatik, az 1912. évi LXIII. t. c. 21. § a alapján öt évig terjedhető börtönnel és 4000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Óva intek mindenkit, hogy a távíró és távbeszélő vezetékének rongálásától tartózkodjék s egyben felhívom a használatos közönséget, hogy a távíró és távbeszélő vezetékét netán megrongálni szándékosokat fogják el és a legközelebbi rendőr, vagy katonai őrszemnek adják át.

Arad, 1914. évi szeptember hó 16.

Grein
főkapitány.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek fokozottab erővel léphetnek fel, mint más évszakokban, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legjobb fertőtlenítő-szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 80 fillérért minden gyógyszer-tárban és drogériában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegségek fertőtlenítésére, antiszeptikus köztűz-szeknél (szobákra és szobáknak), kéz és arcmosásra és ragályok elhárítására, nőknek altesti irrigációra, stb. mindenkor ajánlják.

Lysoform-szappan

finom, gyenge pipere szappan 10% lysoformot tartalmaz és antiszeptikus hatá u. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, még csecsemőknek is; szőpúji, megpuhítja és illatosítja teszi a bőrt. Egy kis részt s On a jöv b-n kizárólag ezen szappant fogja használni. Darabja 1 korona.

Fodamenta Lysoform

erősen antiszeptikus hatású szájvíz. Szájbűzt rögtön és nyomtalanul eltüntet és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint torokfájásnál, gégébántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízbe. Eredeti üvege 1 korona 60 fillér.

Az összes Lysoform készítmények kaphatók minden gyógyszer-tárban, drogériában és újabban a jobb fűszerkereskedésekben is. Kívánatra bárkinél ingyen és bérmentve megküldjük az Egészség és fertőtlenítés című érdekes könyvet.

Ahol Lysoform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk 6 korona előzetes beküldése esetén 3 üveg Lysoformot, 2 db. szappant és 1 üveg szájvizet. 4921

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.

onyvát, zsákokat, zsinegeket, gazdasági kötélárut,
pokrócot, szalmazsákokat legjobban és legolcsóbban serezheti be az Erdélyi és Bácskai Iparárú-raktár
Reich B. Károly Fia és Társa cégnél
Telefon 649. Arad, Andrásy-tér 6. szám. (Verbos-ház.)
Telefon 649.

4318

szeregszékünk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezett egy új készítményt hozunk forgalomba, melynek (mitesszer) van hivatva gyorsan és sikeresen tisztítani.

HELACIT különösen ajánlatos zsiros, fényes, arcbőrű egyéneknek, de használhatja bárki is sőt a szék előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra szórunk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetőleg finomságú harmattal (a gyümölcsös hamvához hasonló) volna bevonva.

Utóbbiak pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

Ovkodjunk a fertőzésektől.

Az a pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségek okozó csirák minők a tüdővész, a merevgörös, a lép-fene, a saria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben meggyünk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó 520 anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában hazahozzuk azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emőrmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyázd eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappan** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
Carboform szappan ára 40 fillér.

Ezt különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak egészségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi az embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktártétele folyamatosan.

Arad Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Figyelem a beiratás előtt!

Iskola beiratás alkalmával felhívom a t. Vevőnség figyelmét, hogy mielőtt az iskolás gyermekeik szükségleteit megvizsgálják, győződjék meg

a Színházi Versenybazár és olcsóságairól

Ezen olcsóságokról bárki az itt közölt árjegyzék kivonatából és a kirakatok megtekintése alkalmával győződhetik.

Iskolás gyermekek

Füves vasalt fehér ing	K. 1.50 és feljebb	Füves zsebkendő	—10 fillér	Leányka ruha barhot	1.20 és feljebb
" finom sifon ing	K. 1.90 "	" pat. harisnya	24-60 fillér	" " szövet	2.90 "
" lábravaló	K. 1.— "	" nadrágtartók	—50 fillér	" mosó lüster kötők	—50 "
" gallérok mind. fazon	—20 "	" iskola táskák	—60 "	" klott kötők	—90 "
" kézelő	—30 "	" képes táskák	—30 "	" ingek	—90 "
" csokornyakkendő	—10 "	" könyvszija	—30 "	" matróz sap. kék sző.	—70 "
" selyem magánkötő	—50 "	" zsebkés	—20 "	" fog-, haj- és ruhakefe	—32 "
" sport sapka	—50 "	" pénzszény	—40 "	" Fog krém	—20 "
" " finom	—50 "	" nyári trikó	—70 "	" Mindennemű szappan	—36 "
" esernyő	1.80 "	" téli alsó trikó	—2.00 "		—10 "
" őzei kalap	1.— "	" bőr cipő	2.— "		
" finom alkalmi vétel kalap	1.50 "	" mosó öltöny	1.80 "		
		" posztó öltöny	8.— "		
Férfi ing fehér picémell	1.90 feljebb	Férfi kalap színes v. fekete		Ősi ing himzett	1.90 és feljebb
" " színes selyemmell	1.90 "	" esernyő clotból		" corzett vagy nadrág	1.90 "
" lábravaló	—90 "	" esernyő selyemből		" clot kötény mind. faz.	1.90 "
" nadrágtartó	—40 "	" kézelő gomb		" clot youpon	1.90 "
" harisnyatartó	—40 "	" harisnya		" clot harisnya kötött	—40 "
" csokor nyakkendő	—10 "			" zsebkendő	—16 "
" Regaf selyem nyakkendő	—50 "			" nap és esernyő	1.90 "
				" " selyem	3.60 "

alkalmi vétel fü

öltőkben éan, női és gyermek b
égre fü 866. szám

Elsőrangú női szabóság

Erdélyi Andorné műtermében

Aradon, Rákóczi-utca 4. sz.

Értesítés.

Elvállalom a legújabb divat szerinti női ruhák elkészítését pontos időre s tekintettel a jelenlegi stagnáló kereskedelmi és gazdasági viszonyokra, a ruháknak elkészítését mérsékelt árak mellett eszközölöm.

Egyben tudatom az uralmi női közönséggel, hogy műtermemben az elsőrangú női ruha varrást és a szabászatot a legmesszebbmenő precizitással tanítom, melyet három hó alatt a tanuló tölem elsajátíthat, úgy, hogy már ezen idő elteltével a tanuló önállóan dolgozhatik a maga részére a legszebb kivitelű ruhákat.

Jelentkezni lehet naponta hétköznapokon délelőtt 10—12-ig és délután 3—5 óráig.

Kiváló tisztelettel Erdélyi Andorné.

10567—1914. ahsz.

Hirdetmény

a III. oszt. kereseti adó, bányaadó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététel és adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

Az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom folyó évi szeptember hó 18-tól 8 napra a városi adóhivatalnál kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti, s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti. Ezek az észrevételek a fenti határidő alatt írásban a kir. pénzügyigazgatásnál,

utóbb az adókiivető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hirdetmény útján tudósíthatnak — terjeszthetők elő.

Az adókiivető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (1883. évi XLIV. t.-c. 24. §.)

Az adókiivető bizottság a kitűzött sorrend szerint megvizsgálja az adózók bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat, s tekintettel az illető adózó vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésre álló adatokra, megállapítja minden egyes adókötelesnek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajstromba bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókiivető bizottság végzésének kihirdetése után az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt előszóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet, és ha igen, mely oknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felebbezni.

Az az adózó, ki a tárgyalásnál jelen volt, a felebbezés indokait írásban 8 napi határidő alatt adhatja be.

Az az adózó, aki az adókiivető bizottság ülésében akkor, midőn adóügye tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése ellen irányuló felebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatásnál adhatja be.

Oly esetben, mikor az adókiivető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótel felemelését határozta el, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem volt, írásbeli végzéssel külön értesíti, oly hozzáadással, hogy ha a kiivetést felebbezni kívánja, felszólalása írásban a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél vevény mellet nyújtandó be.

Azok az adózók, kik nem abban a városban laknak, melynek adólaajstromában adójuk kiivetett, ha az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban végzésileg értesítendőek és felebbezéseiket, a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatásnál.

A felebbezés a kiivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a megfelebbezett adó összege a múlt évre kiivetettnél nagyobb, a felebbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birokon belül történik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen akár előszóval, akár írásban panaszt emelhet.

A panaszt a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell a kir. pénzügyigazgatásnál benyújtani (bejelenteni) s feletta a m. kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs. (1883. évi XLIV. t.-c. 34. §.) Arad, 1914. évi szeptember hó 18-án. A városi adóhivatal.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Szeptember 22., 23., 24. és 25-én

Prológus. Elmondja: Várnai Jenő, az aradi Nemzeti Színház művésze.

Az osztrák-magyar és német szövetséges haderők.

Legújabb aktuális, helyszínen készült háborús felvételek.

Bevonulás Lüttich és Brüsszelbe.

A 42-ös megszarak rettentő hatása.

Loucin erőd a harc után. stb. stb.

Szeptember hó 24. és 25-én A kastély urnője. Szenzációs dráma 4 felvonásban.

Szeptember hó 26. és 27-én A becsület. Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Az előadások fél 6 órakor kezdődnek.

MOZGÓ-SZINHÁZ

80.000 lakósu városban egyedüli vállalat, bevonulás miatt eladó.

Cim e lap kiadóhivatalában. 2006

Apró hirdetések.

Ki van zárva, hogy az

ARADI KOZLONY

apróhirdetéseinek rovatában ne találjon ajánlatot, bármit is keres, venni vagy eladni akar. Ha pedig nem talál ajánlatot, úgy egészen bizonyos, hogy csak egyszerű kétszer ha hirdet, meg lesz a kívánt eredmény.

OKTATÁS.

Polgári,

gimnáziumi és reáliskolai magántanulók, valamint nyilv. iskolába járó rendes tanulók felvételnek az Izs. fiuinternátusban (Arad, Chorin Aron-u. 1. sz.) ahol a gyermekek szigorú felügyelet és gondos nevelés mellett, sikerrel végzhetik osztályaikat. 5008

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek

egy románul is beszélő fűszer- és vasszakmában teljesen jártas fiatal kereskedő segédet. Kugel Sándor, Brád, Hunyad-megye. 5061

ALKALMAZÁST KERES.

Deutsches Fraulein

Kinderlieb mit langen Jahreszeugnissen sucht Stelle in feines haus. Geht such auswärts. Adresse in der Redactin. 4989

Mérlegképes

könyvelő, perfekt magyar-német levelező, azonnali belépésre állást keres. Esetleg délutáni munkát vállal. Megkeresések "Mérlegképes" jelleg alatt a kiadóba keretnek. 5047

ÜZLETEK.

Egy üzemhelyiség

azonnal kiadó, a Minorita-templomtól a Hungaria kávéházig terjedő oldalon. Levelek "Hátulajdonos" jelleg alatt a kiadóhivatalba keretnek. 5089

KIADÓ LAKÁS.

Két szoba,

lőszoba és fürdőszobából álló modern lakás november 1-re kiadó. Aulich Lajos-utca 8., I. em. 5052

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcal és 2 udvari szobából és a szükséges melléképítményekből azonnalra kiadó. Értékezzethet Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Paradicsomot

beírószere, 12 fillér kgrammonként. Ugorkát ecetbe 100 drbonként 2 koronáért szállít szatmári Szabó István Faiskola és Kertészete Pankota, csomagolás önköltségi árban lesz felszámlva, rendelésnél az érték fele beküldendő. 5059

Ponyy fajtó

2 éves igen szelid jutányosan eladó, Szabadság-tér 19 5088

Minden rendszerű

használt, de kifogástalan állapotban levő írógépek, legjutányosabb árban jótállás mellett, Ziffer és Hollós cégnél (Br. Bohus palota, III. em.) kaphatók. Ugyanott mindenemű író és sokszorosító-gép javítások legolcsóbban elvégeztetnek. 5040

Legjobb lugmentes

arc- és késmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi zsíradékokból készül, lugmentes, a legfinnyásabb arcú hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszer-tára Batthyányu. 1224

Vessék

uraktól levelet férfi ruhát, toll kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Bleier Ignátz, Szent-Pál-u. 12. 4099

KÜLÖNFÉLE.

India fogcsoppok

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratoriuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárban.

Bármilyen

bádigos és vízvezeték munkát készít. Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomor-bántalmak, láz, általános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvó szer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 3 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 1508

Szőrmék, ruhaneműek,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resub. Mált Naltalint, kiló 1 korona. Terpentín olajat, kiló 2 korona. Pachsull levelet, kiló 3 korona. Rovarport szoró dobozokban 20 fillér, bádog dobozokban 80 és 80 fillér. Légy irtó szereket, légy fogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár Batthyány-utca. 1224

21901—1914.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa a város közönsége által a budapesti Mensaadémiákban létesített helyre pályázatot hirdet, melyre mindenkor — s elsősorban aradvárosi illetőségű ifjával töltesse be.

A pályázati kérvények folyó évi október hó 1-én déli 12 óráig nyújtandók be a tanácsi iktatóba. Arad, 1914. évi szeptember hó 5-én.

A városi tanács.

22903—1914. kh.

Hirdetmény.

Egy elfordult veszettségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén levő összes kutyák f. évi szept. hó 12-től számított 40 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórán vezetessenek.

Figyelemre a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési ministerium által 40 000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral de pórás nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fog-nak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól. Aradon, 1914. szeptember hó 18-án.

Green Nándor,
főkapitány.

Hölgyek figyelmébe!

Női- és gyermek

harisnyákat

köttezni, fejelni legjobb anyagból jutányosan és gyorsan lehet

4350

Braun Ignácné

harisnyakötődéjében

Arad, Weitzer János-u. 15. alatt.

Új és használt

Iskolakönyvek!

Írószerek!

Füzetek!

Táskák!

1231

nagy választékban kaphatók

Jámbor Antal

könyv- és papírüzletében

Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcalóda)

Telefonszám 1022.

„Matteine“

poloska- és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly utca 1. sz.

Telefon 10-43.

(Tulajdonos: Fischer)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem sommi más nem távolíttatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz!

3561